

PB – Vyšší odborná škola a Střední škola managementu, s.r.o.

Absolventská práce

PB – Vyšší odborná škola a Střední škola managementu, s.r.o.

Nad Rokoskou 111/7, Praha 8

Obor: Aplikace výpočetní techniky

Název absolventské práce:

K některým otázkám soudobého internetu a jeho použití v oblasti sociálně-psychologické

Školní rok: 2005/2006

Vypracoval: Kryštof Doležal

Vedoucí absolventské práce: Prof. PhDr. Vladimír Kunovjánek, CSc.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem absolventskou práci na téma „K některým otázkám soudobého internetu a jeho použití v oblasti sociálně-psychologické“ vypracoval samostatně.

Použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v přiloženém seznamu literatury.

V Praze dne 14.4.2006

Poděkování:

Děkuji všem, kteří mi při psaní této práce pomohli připomínkami či kritikou k obsahu či stylu. Zvláště bych chtěl poděkovat Prof. PhDr. Vladimírovi Kunovjánkovi, CSc. za jeho vedení po odborné stránce a možnost konzultací, kdykoli jsem je potřeboval. Nemalý dík patří také panu Milanovi Randákovi za jeho rady ohledně šablony absolventské práce.

Kryštof Doležal

Úvod	7
------------	---

TEORETICKÁ ČÁST

1 Cesty k jednotlivým cílům mé práce	9
1.1 Cíl č. 1	9
1.2 Cíl č. 2	9
1.3 Cíl č. 3	9
2 Základní pojmy	10
2.1 Internet a další pojmy k němu se vztahující	10
2.2 Sociologie a další použité pojmy k ní se vztahující	12
2.3 Psychologie a další použité pojmy k ní se vztahující	13
2.4 Sociální psychologie	14
3 Vybrané otázky soudobého internetu z pohledu sociologie	15
3.1 Vliv internetu na společnost v celosvětovém měřítku	15
3.2 Vliv internetu na společnost ve státech a menších skupinách	17
4 Vybrané otázky soudobého internetu z pohledu psychologie	18
4.1 Motivace k použití internetu a vliv internetu na jedince	18
4.2 Anonymita, identita a prostředí na internetu	20
4.2.1 Vztahy a emoce na internetu	21
4.2.2 Komunikace na internetu	24

ANALYTICKÁ ČÁST

5 Průzkumný dotazník a jeho funkce	28
5.1 Charakteristika výběrového souboru, forma průzkumu	28
5.2 Otázky průzkumného dotazníku, výsledky, grafy a komentáře	29
6 Shrnutí výsledků průzkumu	47

NÁVRHOVÁ ČÁST

7	Úvod k návrhové části.....	48
8	Některé otázky soudobého internetu, jejich varianty a návrhy řešení.....	48
8.1	Cenzura a svoboda slova na internetu	48
8.2	Závislost na internetu	52
8.3	Hraní her on-line	55
	Závěr.....	59
	Resumé	60
	Seznam použité literatury	61
	Seznam tabulek a vyobrazení.....	63
	Seznam příloh:	64

Úvod

Tématem mé absolventské práce jsou vybrané otázky soudobého internetu a jeho použití v oblasti sociálně-psychologické. Důvodů pro zvolení kombinace těchto oblastí jsem měl hned několik.

Jako první bych uvedl aktuálnost. Internet se v posledních několika desetiletích obrovským způsobem rozšiřuje jak po stránce obsahové, tak i uživatelské. První kontakt s internetem dnes děti zažívají již na základních školách, někdy ještě dříve. Toto médium má nepopíratelný vliv jak na sociální, tak na psychickou stránku lidstva a samotných jednotlivců. Internet může být pro společnost i jedince dobrým pomocníkem v mnoha oblastech. Díky němu jsou dostupnější informace, možnosti komunikace, obchodu a v současné době i v neposlední řadě zábavy. Nepřehlédnutelné jsou však i negativní stránky internetu, kterými jsou zejména narůstající počet lidí, kteří tráví na internetu stále větší množství času, rostoucí procento uživatelů, kteří jsou na něm závislí, posun mezilidských vztahů z oblasti reálného života do internetu a tak dále. Na obě tyto stránky internetu, pozitivní i negativní, se snažím v práci poukázat.

Sepsáním absolventské práce jsem chtěl také rozšířit údaje o této problematice, protože jsem se v průběhu vyhledávání informací o zvoleném tématu setkal pouze s jedinou odbornou knihou, která se zabývá psychologií internetu. O knize, zabývající se sociologií internetu, jsem zmínku nenašel. K dispozici jsem měl dostupné knihy, časopisy a také několik odborných článků z internetu, ve kterých jsem našel zmínky související s jednotlivými rozebíranými tématy.

Práce je rozdělena na **tři hlavní části**:

V teoretické části naleznete strategii postupu k jednotlivým cílům mé práce, základní pojmy, které se vztahují k internetu, sociologii, psychologii a sociální psychologii a vybrané otázky soudobého internetu z pohledu sociologie i psychologie. Analytická část obsahuje rozbor výsledků mého průzkumu, zjišťujícího některé sociální a psychické vlivy internetu. V návrhové části poukazují na několik aktuálních témat a případné možnosti řešení negativních aspektů

internetu. Pro tuto část jsem tedy vybral sociálně-psychologické vlivy a dopady cenzury a svobody slova na internetu, závislosti na internetu a hraní her on-line.

Pro mou absolventskou práci jsem si stanovil **tři hlavní cíle**:

1. Poukázat na vybrané pozitivní a negativní vlivy internetu na společnost a jedince a některé sociální a psychologické aspekty používání internetu.
2. Poukázat na některé možnosti využití internetu společností a jedincem.
3. Poukázat na možnosti variant několika otázek soudobého internetu, případně navrhnout řešení některých jeho negativních vlivů.

Poznámka: V současné době jsou v českém jazyce stírány rozdíly mezi psaním slova INTERNET s malým nebo velkým „I“ dle označování buď celosvětové sítě či jeho části apod. Protože se již nějaký čas přechází k psaní tohoto pojmu ve všech případech s malým „I“, píše takto i v celé práci, přičemž mám na mysli vždy pojem INTERNET tak, jak ho zná běžný uživatel, tedy jako globální síť.

1 Cesty k jednotlivým cílům mé práce

V prvním oddílu teoretické části této práce naznačuji strategii postupu k jednotlivým cílům mé absolventské práce, které uvádím v Úvodu.

1.1 Cíl č. 1

Poukázat na vybrané pozitivní a negativní vlivy internetu na společnost a jedince a některé sociální a psychologické aspekty používání internetu.

Na vybrané vlivy internetu na společnost a některé sociální aspekty používání internetu poukazuji ve všech kapitolách třetího a čtvrtého oddílu teoretické části (Vybrané otázky soudobého internetu z pohledu sociologie a psychologie). Průzkumný dotazník z analytické části mé práce pak slouží ke zjištění vztahu jedince k internetu, některých psychických a sociálních vlivů internetu na jedince a závislost jedince na internetu. Některé otázky soudobého internetu rozebírám také v návrhové části mé práce.

1.2 Cíl č. 2

Poukázat na některé možnosti využití internetu společností a jedincem.

Možnosti využití internetu společností a jedincem naznačuji v teoretické části práce v první kapitole oddílu Základní pojmy a dále na ně poukazuji v oddílech Vybrané otázky soudobého internetu z pohledu sociologie a psychologie. Část grafů a komentářů z rozboru průzkumného dotazníků v analytické části obsahuje i některé zajímavé výsledky, které se týkají používání internetu jeho uživateli.

1.3 Cíl č. 3

Poukázat na možnosti variant několika otázek soudobého internetu, případně navrhnout řešení některých jeho negativních vlivů.

Možnosti variant a návrhy řešení některých otázek soudobého internetu naleznete v návrhové části. Podkladem pro tuto část byl i průzkumný dotazník z analytické části mé práce.

2 Základní pojmy

Ve druhém oddílu teoretické části této práce stručně objasňuji základní pojmy internetu, sociologie a psychologie, se kterými se můžete v textu setkat. Vycházím z předpokladu, že ne všichni jsou zběhlí ve všech třech těchto oborech či v základních pojmech internetového žargonu. Proto slouží kapitola Základní pojmy jako „záchytný bod“ pro toho, kdo by si nebyl jist vlastním výkladem významu některého z oborů.

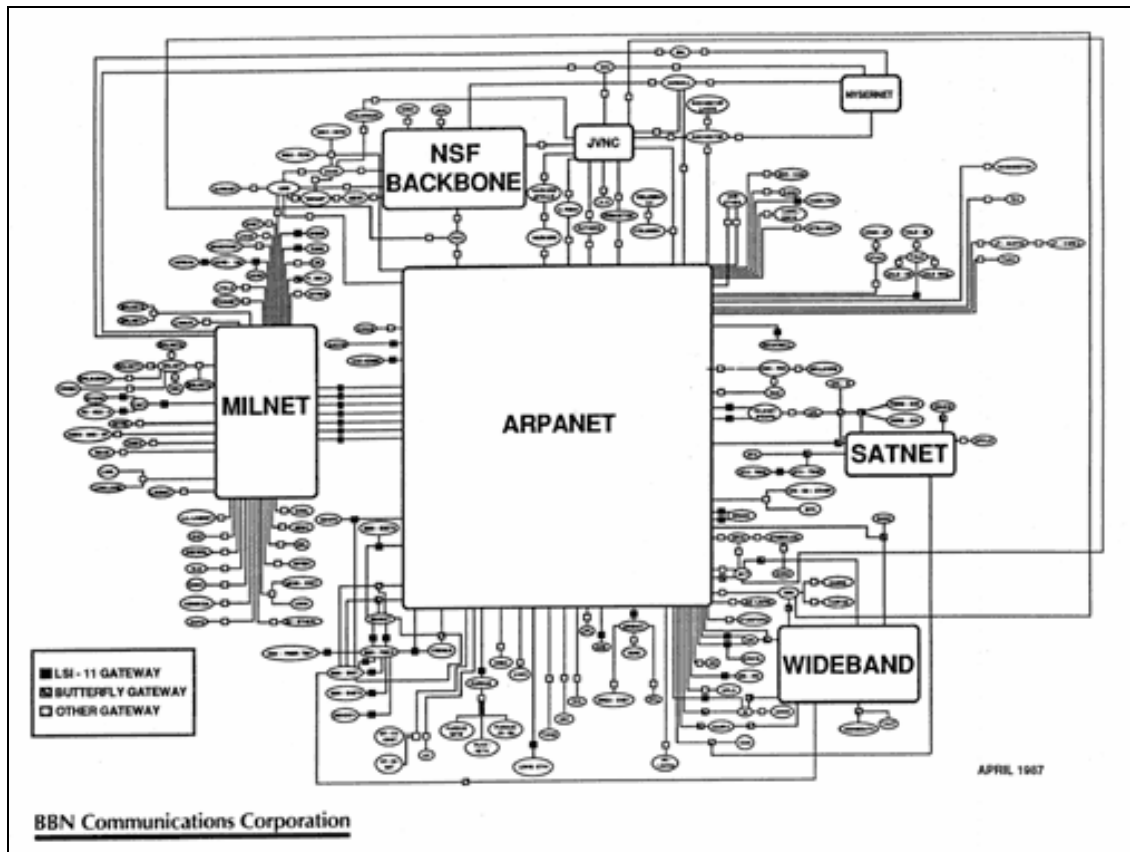
2.1 Internet a další pojmy k němu se vztahující

Většina z nás ví, že internet je celosvětová počítačová síť. Ale jen málokdo dokáže popsat, jak internet vznikl a jak technicky funguje. Ve společnosti, ve které žijeme, je internet často již běžnou součástí našeho života. Téma historie a technických aspektů internetu by bylo na celou jednu či několik absolventských prací, proto zde pouze stručně nastíním základní data.

Za **vznikem internetu** stojí, stejně i jako za mnohými hardwarovými prostředky, americká armáda. Prvotní potřebou bylo v případě jaderné války zajistit bezproblémovou komunikaci mezi hlavními armádními, vládními a vědeckými počítači. Požadavkem bylo, aby tato síť fungovala i v případě selhání některých jejích jednotlivých článků – tedy, aby neměla žádnou centrální jednotku. Na konci roku 1969 vznikla první síť ministerstva obrany USA, nazvaná ARPANET. Armáda si poté oddělila samostatnou část MILNET a zbytek dala k dispozici čtyřem americkým univerzitám. Již v roce 1972 Ray Tomlinson vyvinul první e-mailový program. Síť se rozrůstala a v roce 1973 k ní byla připojena Velká Británie a Norsko. Postupně se k této síti přidaly obdobné sítě: evropská EUNET a EARN, japonská JUNET, i britská JANET. „V roce 1986 vznikla propojením pěti amerických superpočítačových center síť NSFNET, která je páteří sítí amerického internetu dodnes. (13)“

V roce 1987 vzniká pojem „internet“. Nejoblíbenější internetová služba World Wide Web (WWW) vznikla až v roce 1989 ve Švýcarsku v centru pro jaderný výzkum CERN. Obrovský růst internetu začal hlavně po roce 1993, kdy byl vyvinut

první WWW prohlížeč Mosaic. V roce 1995 byl zprovozněn první elektronický obchod. V roce 1996 měl internet 55 milionů uživatelů, v roce 2000 jejich počet stoupl na 250 milionů a v roce 2005 bylo připojeno již okolo miliardy uživatelů.

Obrázek č. 1: Mapa internetu v roce 1987

V tehdejším **Československu** byl internet od konce roku 1990, a to nejdříve na akademické půdě. Oficiálně byla Československá federativní republika připojena do internetu 13. února 1992, neoficiálně tomu bylo přibližně o čtyři měsíce dříve.

Technicky můžeme pojem internet jednoduše vyložit jako síť počítačů, které jsou navzájem propojeny. Kromě serverů, které jsou součástí internetu neustále a měly by být stále v provozu, tvoří internet milióny osobních počítačů jednotlivých uživatelů, kteří se k internetu připojují. S vzrůstajícími možnostmi je nyní možné k internetu připojit i další zařízení (např. mobilní telefony) a zatím se zdá, že tento hardwarový a softwarový vývoj se nehodlá v budoucnu zpomalit, natož se zastavit.

Mezi **nejpoužívanější služby** internetu patří již zmíněný WWW zahrnující informace ze všech oborů lidské činnosti v textových i multimediálních formách, dále elektronická pošta (e-mail), FTP (File Transfer Protocol) používaný pro přenos

souborů mezi počítači, diskusní a chatové servery (servery pro hromadnou komunikaci uživatelů internetu), zpravodajské služby, elektronické obchodování, internetové bankovníctví a WAP. Jednotlivé aspekty některých těchto služeb podrobněji rozebírám ze sociologického i psychologického hlediska v dalších kapitolách.

Další odborné pojmy, které se vztahují k internetu a jejichž krátká definice se mi zdá pro jasnější pochopení dalšího textu důležitá, naleznete v příloze mé absolventské práce.

2.2 Sociologie a další použité pojmy k ní se vztahující

Sociologie je teoreticko-empirická věda, jejímž zakladatelem je francouzský filozof Auguste Comte, který slovo sociologie také v roce 1838 vytvořil (z latinského *socius* = společnost a řeckého *logos* = výklad, věda). Dle Comta měla být sociologie zastřešující společenskou vědou. Vedle Augusta Comta jsou důležitými představiteli

Obrázek č. 2:
Auguste Comte

v historii sociologie Herbert Spencer a Karel Marx. Tito tři zveřejňovali své teorie na společnost zhruba ve stejné době, každý přirozeně na jiných výchozích principech. Dalšími významnými představiteli jsou již o generaci mladší Émile Durkheim, Max Weber a Georg Simmel.

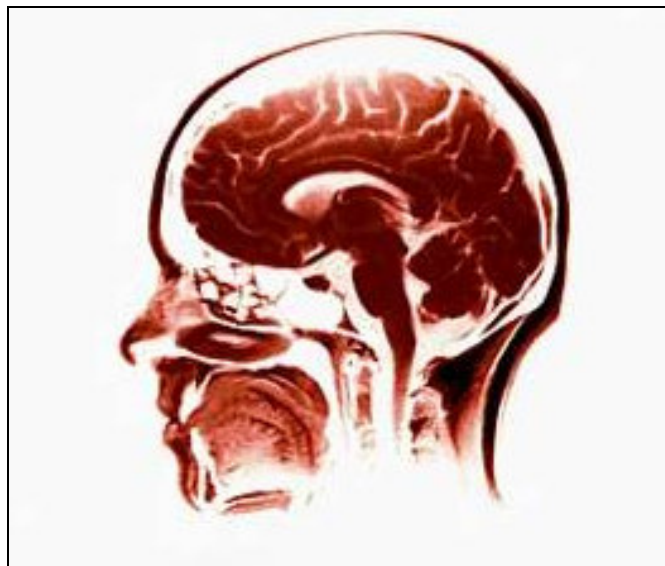
Jako společenská věda zkoumá sociologie sociální život jednotlivců, skupin nebo i celých společností. Různé sociologické školy a směry mají odlišná paradigmatata (souhrny základních východisek, domněnek, předpokladů, představ dané skupiny) i názory na předmět zkoumání sociologie. Tuto multiparadigmaticčnost si jedni vysvětlují jako nedokonalost teorie sociologie, jiní jako přednost v postmoderní epoše.

Sociologický výzkum se snaží řešit určitý problém, popsat či předpovědět sociální život jedinců, skupin a společností. K výzkumu je používáno množství metod, které se dají rozdělit na kvantitativní a kvalitativní. Kvantitativní výzkum se

zaměřuje na velké skupiny lidí a jevy hromadné povahy. Nejčastěji používá například metodu dotazníkového výzkumu či rozhovorů. Kvalitativní výzkum (prováděný ve větší míře zejména v poslední době) se zaměřuje detailněji na jednotlivé subjekty. Nejčastěji užívá metod „focus groups“ (řízené diskuze, výzkumy názorů veřejnosti či marketingový průzkum), hloubkových rozhovorů a analýzy textů (např. osobních textů či biografie).

2.3 Psychologie a další použité pojmy k ní se vztahující

Dlouhotrvající spor o vymezení předmětu psychologie byl ovlivňován řadou činitelů a teprve začátek 20. století znamenal nástup psychologie jako vědy o chování, které lze měřit a jeho zákonitosti tak do značné míry vyjadřovat exaktně (což bylo již I. Kantem a A. Comtem považováno za kritérium vědeckosti). Na tomto sporu je nejlépe zřetelný historický přístup k problému, na kterém můžeme pozorovat základní rozdíly: psychologie je věda o duši (Aristoteles), o vědomí (W. Wundt), o mysli (E. B. Titchener), o chování (J. B. Watson) apod. Důležitým pojmem, který všechna tato pojetí spojuje je „zkušenost“, která je Wundtem označována jako „vnitřní“ či „bezprostřední“. Psychologie tedy podle něj zkoumá veškerý obsah zkušenosti v jeho vztazích k subjektu a v něm jím bezprostředně připojené vlastnosti.

Obrázek č. 3: Lidský mozek

Omezíme-li vymezení předmětu psychologie pro potřebu této práce na psychologii člověka, můžeme ji definovat jako empirickou nauku o vědomí, prožívání a chování, dále ji můžeme chápat jako vědu o subjektivní zkušenosti i jako vědu o prožívání. Psychologie může být jako věda zkoumající lidskou „duši“ (*psyché* = duše, *logos* = výklad, věda), mysl a vše co souvisí s prožíváním a chováním člověka, považována za nejdůležitější společenskou vědu.

Mezi **známé osobnosti psychologie** patří například Sigmund Freud (tvůrce teorie psychoanalýzy), Carl Gustav Jung (zakladatel analytické psychologie), Abraham H. Maslow (zakladatel humanistické psychologie), Alfred Adler (zakladatel individuální psychologie), Timothy Leary (propagátor skupinové terapie a počítačové revoluce), z českých osobností je to pak Vladimír Vondráček (zakladatel lékařské psychologie a dalších oborů u nás).

2.4 Sociální psychologie

Sociální psychologii můžeme charakterizovat jako vědu, která zkoumá vlivy sociálních faktorů na jedince, jejich chování a prožívání v sociálních situacích ve skupině. Tento obor prolíná sociologií a psychologií v mnoha aspektech. Na internetu je to dobře patrné, zejména pak na interakci jednotlivců i celých skupin na serverech „hromadné komunikace“.

Jednoduše řečeno, za základní poznatek při odlišování sociologie a psychologie od sociální psychologie považují to, že sociologie nahlíží na celou skupinu, psychologie na chování a jednání jedince, oproti tomu sociální psychologie pozoruje chování a jednání jedince v této skupině.

Vzhledem k davové povaze internetu a možnostem pohledu na něj, tedy jako na obrovskou komunitu, velké množství komunit, či samotné jednotlivé uživatele, tato práce v následujících kapitolách (Vybrané otázky soudobého internetu z pohledu sociologie a Vybrané otázky soudobého internetu z pohledu psychologie) rozebírá uvedené pohledy jednotlivě. V obou těchto náhledech není opomenuto výše zmíněné prolínání těchto oborů.

3 Vybrané otázky soudobého internetu z pohledu sociologie

Ve třetím oddíle teoretické části této práce se zaměřuji na vybrané otázky soudobého internetu z pohledu sociologie. Poukazuji na vliv soudobého internetu na společnost chápanou z celosvětového hlediska i na společnost v menším měřítku – tedy ve státě či menších skupinách jako je škola či obchodní organizace.

3.1 Vliv internetu na společnost v celosvětovém měřítku

Podle serveru <http://www.internetworldstats.com>, který se zabývá celosvětovými statistikami internetu, používala internet ke konci roku 2005 již jedna miliarda a 18 miliónů lidí. Porovnáme-li tuto statistiku se současnými údaji o počtu obyvatel planety, má k internetu přístup přibližně **každý šestý člověk na Zemi**.

POUŽÍVÁNÍ INTERNETU VE SVĚTĚ A POPULAČNÍ STATISTIKY						
Část světa	Populace (2006 odhad)	% z populace světa	Počet uživatelů internetu	% z populace této části světa	% uživatelů světa	Nárůst mezi r. 2000-2005
Afrika	915,210,928	14.1 %	22,737,500	2.5 %	2.2 %	403.7 %
Asie	3,667,774,066	56.4 %	364,270,713	9.9 %	35.7 %	218.7 %
Evropa	807,289,020	12.4 %	290,121,957	35.9 %	28.5 %	176.1 %
Střední Východ	190,084,161	2.9 %	18,203,500	9.6 %	1.8 %	454.2 %
Severní Amerika	331,473,276	5.1 %	225,801,428	68.1 %	22.2 %	108.9 %
Latinská Amerika / Karibik	553,908,632	8.5 %	79,033,597	14.3 %	7.8 %	337.4 %
Oceánie / Austrálie	33,956,977	0.5 %	17,690,762	52.9 %	1.8 %	132.2 %
Svět – celkem	6,499,697,060	100.0 %	1,018,057,389	15.7 %	100.0 %	182.0 %

POZNÁMKY: (1) Používání internetu ve světě a populační statistiky jsou platné pro 31. prosinec 2005. (2) Demografické (populační) údaje jsou založeny na datech z <http://www.world-gazetteer.com/>. (3) Údaje o použití internetu jsou z <http://www.nielsen-netratings.com/> společnosti International Telecommunications Union (<http://www.itu.int>) a dalších zdrojů. (4) Informace z této stránky mohou být citovány s uvedením autorů a odkazu <http://www.internetworldstats.com>. © Copyright 2006, Miniwatts Marketing Group. Všechna práva vyhrazena.

Tabulka č. 1: Používání internetu ve světě a populační statistiky (viz Seznam použité literatury č. 20, přeložil autor práce)

Z těchto statistik je zcela zřejmé, že internet je již neodmyslitelným pomocníkem lidstva a velká část lidské populace ho používá. Je převratným

činitelem v oblastech mezilidské komunikace, vzdělání a hledání informací, obchodu, zpravodajství, zábavy a dalších a dalších sférách lidské činnosti.

Je nutné si rovněž uvědomit, že masové využití internetu nastalo teprve od konce 80. let 20. století, kdy technologie a aplikace pro internet dospěly do formy použitelnosti a srozumitelnosti pro širokou veřejnost, která byla obeznámena jen se základy používání osobních počítačů. K rozšiřování dostupnosti internetu přispělo nepochybně i snižování cen osobních počítačů. Nyní je jasné, a ze statistik je to také částečně patrné, že nárůst počtu uživatelů internetu probíhal a nadále probíhá obrovským tempem. Mezi roky 2000 až 2005 byl tento nárůst ve světě o 182 %.

Jako každý fenomén má i internet ve vztahu k lidstvu své **kladné i záporné stránky**. O této problematice dále pojednávám v dalších kapitolách.

Internet je jedním z velkých nástrojů globalizace světa. Jak uvádí Fox (3), globalizace se objevila teprve ke konci dvacátého století na přechodu let osmdesátých a devadesátých. „Informační technologie, nebo zkráceně IT, pokračovaly ve svém závratném rozvoji a spojovaly svět elektronicky v globálních sítích počítačů a komunikačních zařízeních, což činilo mezinárodní trh a spekulace rychlejší a snazší. (3)“ Změny ve společnosti, ke kterým v té době docházelo, byly jistě dány nejenom revolucemi v dopravě a ve způsobu myšlení, ale i díky novým poznatkům, rozvoji telekomunikačních prostředků včetně internetu samotnému a jeho službám.

Dle mého názoru je internet i **nástrojem několika základních svobod** člověka. Pro jeho dostupnost a propojení s celým světem je uživatel schopen komunikovat s kýmkoli na planetě, v jakémkoli státě všech politických režimů, libovolného vyznání a rasy a vytvořit si tak vlastní názor na jakoukoli situaci či fenomén. Na internetu je, pomineme-li cenzuru v některých státech, o které píší v kapitole Cenzura na internetu, možnost svobodného vyjádření se k jakémukoli problému, skupině nebo jedinci. Prolínají se zde celosvětové kultury a jednotlivé státy na něm spolupracují ve všech možných oblastech. Celosvětové zpravodajství je k dispozici každému ve zlomku vteřiny.

Prudký nárůst uživatelů internetu v posledních desetiletích je významnou sociální změnou. A „každá sociální změna startuje socializační procesy. (1)“ Proto díky všem těmto aspektům dochází přes internet ke změnám nejenom ve způsobu globálního myšlení, tj. smýšlení na národy i celý svět, jak samotného jedince, tak potažmo i celých států.

3.2 Vliv internetu na společnost ve státech a menších skupinách

Stejně jako pro celosvětovou společnost, tak i pro jednotlivé státy je soudobý internet významným nástrojem mnoha směrů lidské činnosti a představuje rychlé komunikační, informační i obchodní spojení s dalšími zeměmi.

Vliv internetu na společnost ve státě je silný do té míry, do jaké je v něm dostupný z finančního a technického hlediska. Proto přirozeně existují podstatné rozdíly v užívání internetu mezi zeměmi „západního světa“ a mezi zeměmi „třetího světa“. Můžeme říci, že čím více je internet ve státě dostupný, tím více je i rozšířenější a společnost informovanější. Názorným příkladem je podíl uživatelů k internetu k celkovému počtu obyvatel v Severní Americe = 68,1%, na druhou stranu v Africe je to jen 2,5% (viz Tabulka č. 1). Tento ukazatel počtu uživatelů internetu v poměru k celkovému počtu obyvatel státu můžeme považovat za jeden z ukazatelů ekonomické, politické a sociální vyspělosti jednotlivých států. Samozřejmě existují mezi státy odchylky, ale toto procentuelní vyjádření v obecné rovině odpovídá reálné skutečnosti.

Internet plní ve státě nebo i v jakékoli menší skupině, jako je škola či obchodní organizace, některé obdobné funkce jako v celosvětovém měřítku. Vyzdvihnout můžeme dostupnost informací ze všech oblastí včetně celostátního či místního zpravodajství, rychlou komunikaci mezi státními útvary, obchodními společnostmi či menšími institucemi. Důležitá je výměna dat mezi sociálními celky i sociálním celkem a jejím členem (např. škola-student). Samozřejmostí je dnes i např. využití internetu státními bankami pro služby internetového bankovníctví nebo celostátními knihovními sítěmi. Internet poskytuje i mnoho pracovních příležitostí.

Zaměstnaneckých pozic, jejichž náplň s internetem souvisí, nalezneme na trhu práce nepřeborné množství.

4 Vybrané otázky soudobého internetu z pohledu psychologie

Ve čtvrtém oddíle teoretické části této práce se zaměřuji na vybrané otázky soudobého internetu z pohledu psychologie. Snažím se zde definovat postoje a motivace jedince k použití internetu a popsat některé z vlivů internetu na jedince. Dále se zaměřuji na anonymitu, vztahy a komunikaci na internetu.

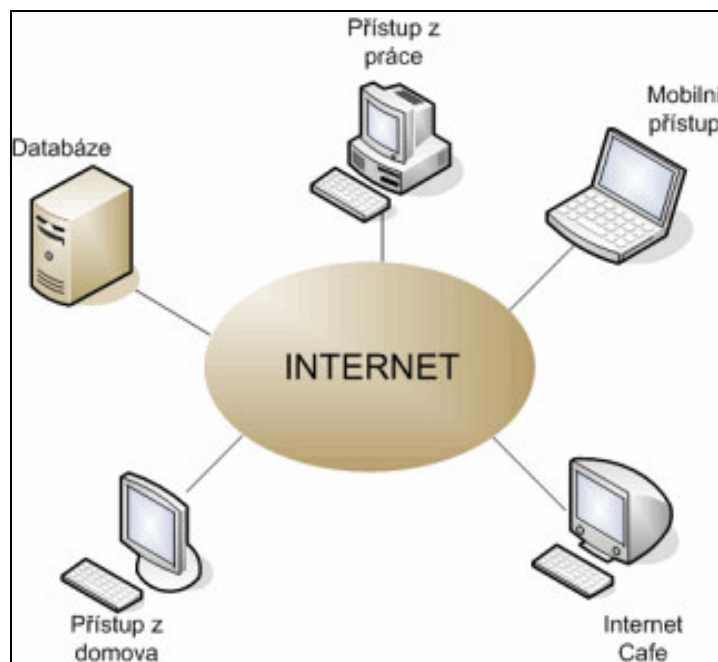
4.1 Motivace k použití internetu a vliv internetu na jedince

Jedinec je k používání internetu **motivován** díky několika zásadním aspektům. Jedním z nich je fakt, že internet používá podstatná část populace, přičemž o členství jedince ve skupině uživatelů internetu rozhoduje často to, že jsou členy této skupiny i přátelé, známí nebo spolupracovníci tohoto jedince. Uživatel je tedy motivován možností výměny informací s dalšími jedinci, z nichž někteří či většina jsou tomuto uživateli známí i ze života mimo internet. Z psychologického hlediska je důležité, že o používání internetu se dá, narozdíl například od pasivního sledování televize, hovořit jako o aktivní činnosti. Lidská lenost je nekonečná – kde jinde můžete zároveň sedět a zároveň být takto „aktivní“?

Dále je jedinec motivován možnostmi využití jednotlivých služeb, které internet nabízí: službou WWW pro získávání informací, které mohou být i netypického rázu, neboť na internetu jsou k dispozici informace ze všech oborů, dále službou e-mail pro elektronickou korespondenci, diskusními servery, chatem (někteří uživatelé využívají chatu i pro navázání vztahu), službou IM pro rychlou komunikaci, službou internetového telefonu pro bezplatné volání (v současnosti nejpoužívanějšími programy jsou od společností Skype, Nokia a Microsoft, které se zabývají i bezplatným voláním přes mobily připojené k internetu), službou internetového bankovníctví pro okamžité zjištění stavu bankovního účtu a rychlé převody peněz

atd. Pro jedince v pracovním poměru je v současnosti na mnoha pracovních pozicích internet často nezbytný, mnohdy je používání internetu přímo předmětem pracovních pozic (správci internetových portálů, programátoři webových aplikací, majitelé elektronických obchodů, apod.), které také bývají často velmi dobře placené. Dle přehledu z časopisu Computerworld (16) si IT profesionál může vydělat 20 až 180 tisíc Kč s ohledem na pracovní pozici a délku praxe – a to je pro potenciální hledače práce motivace jistě silná.

K používání internetu tedy můžeme být motivováni buď z vlastní vůle, ale častěji jsme motivováni okolím, ať už se jedná o známé či osoby ze zaměstnání. Počet podniků okolí s postupem času evidentně narůstá. Před 10 lety mohl každý z nás slyšet snad jen: „Máš někde přístup k internetu? Máš e-mail?“ Ale dnes můžeme slyšet: „Máš doma internet? Jaký máš e-mail? Máš ICQ? – Napíšu ti. Máš Skype? – Zavolám ti. Jaký máš na chatu nick? Hraješ nějakou on-line hru? Nasdílíš mi pak ten dokument? Máš na mobilu WAP? Máš internetbanking? – Pošlu ti ty peníze...“ Čím déle internet existuje, tím více má služeb a tím více těchto služeb používá i běžný uživatel (a jeho okolí).

Obrázek č. 4: Některé možnosti připojení k internetu

Vliv internetu na jedince je odvislý zejména od času, který na něm stráví a od používaných služeb. Specifické na práci na internetu je to, že vytvoří-li si uživatel

jakési virtuální pracoviště, může pracovat kdekoli a kdykoli. Proto je také produktivita práce po internetu vyšší než v kanceláři. Ovšem v tomto případě také hrozí riziko workoholismu nebo závislosti na internetu, protože lidé mají tendenci doma přes internet pracovat déle. Stejně tak existuje riziko obezity u uživatelů, kteří při práci na internetu příliš nevnímají okolní svět.

Postoje k internetu bývají zpravidla pozitivní až neutrální, málokdy negativní. Je to způsobeno zejména potřebou přijímání a zpracování informací, kterou měli lidé vždy. Náš mozek je plný miliard neuronů, které si předávají, podle jedné z teorií, díky elektrickým impulsům myšlenky a informace, tedy digitální data, která přijímáme pomocí smyslových orgánů. Lidé mají potřebu se vzdělávat, získávat nové a nové informace, mají potřebu komunikovat. Internet (a v menší míře i počítač samotný či televize) dokáže tuto potřebu v obrovské míře uspokojit. Nenajdeme většího zdroje informací, větších skupin zároveň a vzájemně komunikujících uživatelů, či jen uživatelů, kteří společně hrají on-line hry. Dle mého názoru tento fakt velice přispívá, samozřejmě jen u části uživatelů, k vytváření závislosti na internetu. Na tu se detailně zaměřuji v samostatné kapitole návrhové části mé práce i v průzkumném dotazníku, který je součástí analytické části práce.

4.2 Anonymita, identita a prostředí na internetu

Nejnámějším a nejčastěji popisovaným jevem internetu je tzv. „**prostředí bez zábran**“. Anonymita na internetu přispívá k tomu, že uživatelé mají mnohem méně zábran než v prostředí mimo internet. Člověk, který v „reálném životě“ vystupuje jako nenápadný, stydlivý či se jen bojí vyslovit svůj vlastní názor, se na internetu často chová odlišně až opačně. Je více otevřenější, méně úzkostný, nemá obavy z toho, že by byla odhalena jeho skutečná identita, má větší pocit fyzického bezpečí a také mu zpravidla méně záleží na mínění ostatních. To jsou také důvody, proč je slovní napadání (flaming), sexuální narážky a agresivita mnohem častější na internetu než mimo něj. Nicméně myslím, že on-line je toto vše zároveň také častěji ignorovanější, a to ze stejného důvodu.

Identita se dá dle Giddense (4) vysvětlit jako „typické rysy jedince nebo skupiny, obvykle podmíněné sociálními charakteristikami – u jedince je takovým označením především jméno“. Je zjevné, že na internetu si může člověk vytvořit svou „virtuální“ identitu jakou chce. Pravdivou či vymyšlenou. Na internetu má uživatel také možnost se snadněji přetvařovat až lhát, dokonce si může vymyslet zcela novou identitu. Z dospívajícího chlapce může být v minutě kulturista ve středních letech, z dívky, která žije z kapesného od rodičů zase modelka, která zítra odjíždí na přehlídku do New Yorku. Píše-li uživatel nějaký příspěvek či celý článek na internet, bývá často podepsán svou přezdívkou (nickem). Uvede-li uživatel na internet své jméno, mnohem více si hlídá, co napíše.

Jak uvádí Šmahel (12), můžeme anonymitu na internetu rozdělovat na objektivní a subjektivní:

- ❖ **Objektivní anonymita** – reálná možnost, že bude naše skutečná identita odhalena (nejčastěji technickými prostředky, postupné vyhledání jména a dalších údajů pomocí známých informací, jako je třeba e-mail, nick apod.)
- ❖ **Subjektivní anonymita** – osobní názor jedince na míru svého utajení na internetu, který ovlivňuje jeho chování ve virtuálním prostředí

Kromě toho, že díky anonymitě je internet prostředím bez zábran, můžeme na něj pohlížet také jako na prostředí zábavy a relaxace. Internet k tomu nabízí spoustu možností ve formě chatů, diskuzí či multimédií a je jen na uživateli, zda se bude snažit svůj čas využít smysluplně, či jen bude „zabíjet čas“. Anonymita je tedy důležitým prvkem internetu, který umožňuje jedinci chovat se jinak než v běžném životě. Opět záleží na jedinci, bude-li se chovat ke svému virtuálnímu okolí pozitivně nebo negativně.

4.2.1 Vztahy a emoce na internetu

Jak vyplynulo z mého dotazníkového průzkumu (viz analytická část této práce), většinou lidé uvádí, že mají více **přátel** mimo internet. Šmahel (12) poukazuje na to, že okruh přátel na internetu bývá jiný než okruh přátel mimo něj, a že se tyto

okruhy buď neprolínají či se prolínají jen málo. Dále uvádí, že ženy si ve srovnání s muži nacházejí přátele na internetu s největší pravděpodobností snadněji než muži, což je evidentně způsobeno tím, že na internetu je v současné době převaha mužů a ženy jsou proto více vyhledávány. Větší podíl mužů než žen je jasně patrný hlavně na diskusních fórech a chatech, nejvíce pak v sekcích pro seznámení.

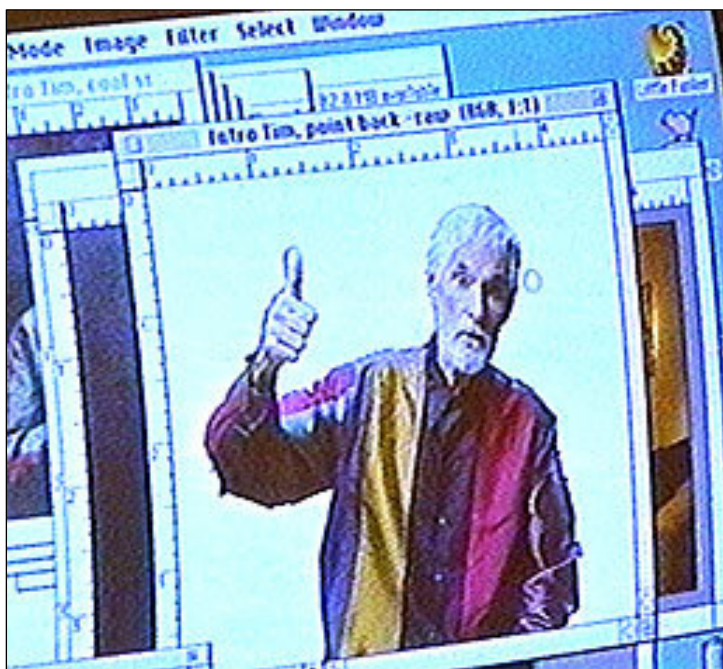
Podle mého názoru jsou přátelské vztahy na internetu vzhledem k anonymitě a dalším aspektům za prvé značně neformální (málokdy si přečtete na internetu příspěvek někoho, kdo ostatním vyká, pokud nejste zrovna např. na diskusním fóru šachistické komunity), za druhé nejisté (pro nikoho není problém se bez rozloučení kdykoli odpojit od internetu a už se nikdy neozvat), za třetí v naprosté většině případů časově krátkodobé (pomineme-li diskusní fóra s letitými uživateli) a za čtvrté nejsou tak pevné jako vztahy mimo internet (s internetovými přáteli uživatel tráví ve většině případů méně času, který bývá využit jen pro chvilkovou výměnu názorů a/nebo informací). Při komunikaci na internetu narazíme na uživatele, se kterými v něčem souhlasíme či sdílíme jejich smysl pro humor nebo i s uživateli, s jejichž názory nesouhlasíme – tak jako v realitě. Je ovšem nutné si uvědomit, že internetová přátelství bývají často falešná. Uživatelé se snaží často jiným, hlavně pro internetovou komunitu „známějším“ uživatelům, zalíbit a nevyhýbají se přitom přetvářce či lhaní.

Samozřejmě existují výjimky, kdy má jedinec, ať už z jakéhokoli důvodu, více přátel na internetu. Často může tato komunikace těmto jedincům pomoci z psychologického i sociálního hlediska např. v odstraňování ostychu či navazování vztahů mimo internet. Někdy jsou tyto vztahy dokonce velmi silné. Spousta uživatelů se také po nějaké době s některými svými „internetovými“ známými sejde i v realitě a naváží přátelským vztahem mimo internet. Nicméně je jisté, že virtuální vztahy se těm skutečným co do kvality v naprosté většině nemohou rovnat, neboť jsou ve své podstatě nereálné.

Jak jsem již nastínil výše, na internetu existují i jakési virtuální **seznamky**, které nalezneme nejčastěji na internetových chatech v jednotlivých chatovacích

„místnostech“ či „klubech“. Tyto seznamky bývají označeny např.: „Seznámení“, „Flirt“, „Sex“, přičemž tyto názvy odpovídají tomu, co je účelem jaké jednotlivé chatovací místnosti a za jakým účelem ji její uživatelé navštívili. Navázání takového virtuálního vztahu je vzhledem k anonymitě zpravidla velmi snadné a vzhledem k počtu uživatelů i dostupné. Opět se zde ovšem odráží menší počet uživatelů oproti uživatelům. K domluvení schůzky a jejímu uskutečnění dochází, v poměru k obrovskému množství jednotlivých virtuálních flirtování, skutečně jen zřídka.

Daleko častěji dochází k tzv. cybersexu, neboli dialogu na intimní téma psanou formou, případně pomocí webové kamery – popisování všeho, co osoba dělá a jak se u toho cítí. Dr. Leary o tom říká (8): „Jakkoliv jsou naše tělesné kontakty příjemné,

Obrázek č. 5: Dr. Timothy Leary, psycholog propagující nové počítačové technologie

existují jen potud, pokud jsou registrovány naším mozkem...

...Dva lidé komunikující pomocí svých computerů s rychlou zpětnou vazbou mají přístup k daleko širší síti mozkových okruhů, než lze dosáhnout tělesným kontaktem. Je to proto, že mozek a computer fungují stejným způsobem – v jazyce elektrických impulzů.“

Názory na cybersex se různí, nicméně ve

své podstatě je bezpečný a neškodný. Často je využíván nejvíce dospívajícími, dále lidmi osamělými a/nebo lidmi v některém směru „handicapovanými“ – nepřilíživými či v reálném životě příliš ostýchavými. Stinnou stránkou seznamovacích místností je ovšem jejich občasné zneužití pedofily a jinými delikventy. To je podle mého názoru dalším důvodem k zajištění omezení pohybu dětí na internetu.

Jednou z emocí, kterou můžeme na internetu taktéž pozorovat je i **agresivita**. Anonymní identita umožňuje uživateli být slovně daleko agresivnější než mimo

internet. Pojem agresivity jsem již naznačil při popisu jevu „prostředí bez zábran“. Díky tomuto jevu a anonymitě si uživatel dovolí napsat na internet prakticky cokoli. Důležitý je i poznatek, že uživatel ví, že ho nečekají za agresivitu žádné fyzické sankce. Jak píše Nakonečný (10), „agresivní chování je možno chápat jako různé způsoby napadání či útočení, které vystupují jako reakce na překážku, jako naučené instrumentální aktivity a jako složky jiných pudových tendencí (obranu teritoria, sexuálního chování a dalších)... ...Asertivita, sebeprosazující respektující práva a důstojnost druhých, je v podstatě formou slušné, kultivované agresivity, jež svůj objekt neničí, ale signalizuje mu rozhodný odpor.“ Stejně můžeme agresivitu a asertivitu chápat i v prostředí internetu. Na jedné straně jsou zde uživatelé „bezdůvodně“ agresivní a nepříjemní ostatním uživatelům, na druhé straně uživatelé, kteří se snaží nenásilnou formou vyzdvihnout svůj názor či ho bránit. Na internetových diskuzích, kde lze agresivní uživatele „potkat“ může běžný uživatel proti nim buď bojovat za svůj názor, nereagovat a nebo se jednoduše odpojit, změnit identitu a bavit se dál s někým jiným.

4.2.2 Komunikace na internetu

Komunikace je pro člověka důležitým prvkem z hlediska psychického i sociálního: „Lidé, kteří již v dětství pochopí a zažijí, že mohou vyslovit svůj názor, jenž druzí slyší a respektují, uvyknou polemické diskusi jako něčemu běžnému a neohrožujícímu. Je nutné, aby opakovaně zakusili, že mohou svobodně projevit vlastní přesvědčení, vyslechnout druhého, nesouhlasit s ním, vyjádřit to a nerozejít se ve zlém jako nepřátelé. (5)“

Komunikaci na internetu můžeme dělit podle toho, pomocí jakých prostředků komunikujeme. V současné době většina on-line komunikace probíhá pomocí psaného slova (e-mail, chat, diskuze, IM). Dalšími prostředky jsou multimédia v podobě obrazu, videa, zvuků a kombinace všech předchozích možností. S vývojem internetu můžeme očekávat větší nástup komunikace pomocí kombinací uvedených prostředků multimédií.

Jiné **dělení on-line komunikace** je dle Šmahela (12) následující:

- ❖ synchronní komunikace – komunikující strany jsou zároveň připojeny k internetu a komunikují ve stejnou dobu v reálném čase (chaty, diskuze)
- ❖ asynchronní komunikace – komunikující strany nejsou zároveň připojeny k internetu, jeden uživatel pošle zprávu a druhý si ji přečte až po připojení k internetu (e-mail, webové nástěnky)

Podle Rybky a Malého (11) jsou **druhy elektronické komunikace** tyto:

- ❖ jednosměrná komunikace – od jednoho sdělujícího neomezenému počtu příjemců, podobná například televizi či rozhlasu) → webové stránky, WAP
- ❖ individuální komunikace – obousměrná komunikace, podobná telefonickému rozhovoru nebo klasické poštovní korespondenci → e-mail, IM, hlasové a video hovory, SMS brány
- ❖ hromadná komunikace – vzájemná komunikace mezi větším počtem účastníků, podobná skupinové debatě → chaty, diskusní fóra, IM

Komunikovat přes internet můžeme buď s jednou osobou či se skupinou uživatelů, v některých případech (chat, diskusní fóra) dokonce i s několika skupinami najednou. Případ jakéhosi dialogu dvou osob je nejčastější ve formě e-mailu či IM jako je ICQ či IRC. V případě multikomunikace jsou to ostatní známější služby jako je diskusní fórum, chat či také IM, ale tentokrát při připojení více uživatelů současně – internetová konference. Člověk je bez problémů schopen se na internetu věnovat současně několika desítkám různých diskusních klubů či chatovacích místností řešících odlišná témata, přičemž se „přepíná“ z jedné skupiny do druhé. Takováto roztržitá komunikace často nemá takovou informační hodnotu či kvalitu, která je patrná v diskusním klubu (či podobné skupině), jehož uživatelé se věnují jen jednomu či několika málo tématům. Nicméně se zdá, že tento styl komunikace uspokojuje jakousi potřebu sdělování a přijímání informací.

Na internetu lze pozorovat (opět zejména na diskusních fórech, chatech, IM, ale i v e-mailech) jisté **změny v používání jazyka** jakožto komunikačního prostředku. Uživatel by byl jistě značně naivní, pokud by si myslel, že na internetu pochytl

správnou českou gramatiku, stylistiku či používání interpunkce u sáhodlouhých souvětí. Na internetu dochází ke komolení jazyka, zkracování slov až na jedno písmeno, rovněž k ignorovaným překlepům celých slov i vět. Velká část uživatelů také píše úmyslně bez čárek háčků (uživatelé UNIX/Linuxu interpunkci vidí většinou nejméně rádi). Použitá slovní zásoba uživatelů diskusních fór a chatů je často velmi omezená. Tyto příznaky multikomunikace jsou dány potřebou odpovědět co nejrychleji a bez přemýšlení nad jazykovou stránkou toho, co uživatel napsal. Uživatelé píšou jistou společnou formou modifikace jazyka a nehledí-li skupina, jejíž je uživatel členem, na pravopis a tak dále, nemá uživatel prakticky důvod se nad textem co do jazykové stránky vůbec pozastavovat.

V poslední době se rozšířily také tzv. **emotikony** (smajlíci) a akronymy. Pomocí emotikonů uživatel internetu může vyjádřit psanou formou v podobě jakési značky libovolnou emoci. Tyto značky jsou většinou otočeny o 90°. Smajlík doplňuje buď napsanou větu, nebo je vložen do textu samostatně jako reakce na nějaký podnět. Na ukázkou uvádím několik emotikonů:

- :-) *nebo* :o) *nebo* :) = úsměv, pozitivní emoce, dvojtečka naznačuje oči, pomlčka či „o“ naznačují nos, závorka naznačuje ústa – čím více závorek smajlík má, tím je emoce silnější
 - :-(*nebo* :o(*nebo* :(= smutný pohled, negativní emoce
 - ;-) *nebo* ;o) *nebo* ;) = „mrknutí“ jako v reálném životě, sarkasmus, flirt
 - :-/ *nebo* :/ *nebo* :| = nerozhodnost, rozmrzelost
 - :-p *nebo* :-P *nebo* ;-p = vypláznutý jazyk, úšlebek
 - >:-O *nebo* X-/ = rozzlobenost, naštvanost
- a tak dále...

Smajlíků a jejich modifikací jsou stovky a uživatelé nejenže vytvářejí stále nové a nové, ale v průběhu jejich používání si každý oblíbí „svojí sadu smajlíků“, kterou pak běžně používá při internetové komunikaci.

Akronymy na internetu jsou zcela jistě jedním z největších přispěvovatelů k omezování slovní zásoby. Akronymy jsou zkratky pro nejčastěji používaná slova či

slovní spojení a narozdíl od smajlíků jsou tvořeny pouze z písmen, případně číslic. Nejčastěji jsou tyto zkratky převzaté z angličtiny a jsou mezinárodně používány. Zadáte-li do vyhledávače termín akronymy, naleznete jich v katalozích stovky. Příklady několika známějších akronymů (poslední 4 jsou zástupci českých):

LOL	= hlasitý smích (Laughing Out Loud)
ROFL	= válím se smíchy (Rolling On The Floor Laughing)
BTW	= mimochodem (By The Way)
IMHO	= dle mého názoru (In My Humble Opinion)
OMG	= ach můj bože (Oh My God)
RTM	= přečti si manuál (Read The Manual)
2U / 4U	= tobě / pro tebe (To You / For You)
z5	= zpět (např.: za 5 minut budu z5)
j / jj / njn	= jo / jo jo / no jo no
mmnt	= moment
nz	= není zač

... a podobně.

Jak popisuje Rybka a Malý (11), „elektronická komunikace není pro člověka přirozená – zbavuje totiž účastníky možnosti pozorovat tvář a pohyby těla partnera, které vyjadřují nonverbální složku komunikace... ...Podle psychologů přitom právě nonverbální komunikace přenáší až osmdesát procent informací vyjadřujících emoce a pocity komunikujících lidí.“ Na internetu je v podstatě jen málo typů komunikace.

Emotikony a akronymy tedy napomáhají vyjádření emocí a zrychlení psané komunikace i přes cenu omezení slovní zásoby a ochuzování jazyka. Uživatel si na emotikony a akronymy ve velké míře zvykne a postupem času je i začne sám používat. Bohužel lze zaznamenat i případy, kdy lidé přenáší používání internetových akronymů i do komunikace v běžném životě.

5 Průzkumný dotazník a jeho funkce

Druhá část mé absolventské práce je zaměřena na průzkumný dotazník. Tento dotazník zjišťuje pomocí 16 otázek, k čemu respondenti internet používají, jaký je jejich vztah k internetu, dopad některých psychických a sociálních vlivů internetu na jedince a závislost jedince na internetu.

Výsledky jednotlivých otázek, které jsou podkladem jak pro teoretickou část, tak návrhovou část mé práce, jsou okomentovány a doplněny grafy. Za tímto rozbořem naleznete shrnutí výsledků průzkumu.

Průzkumný dotazník naleznete včetně jeho úvodního textu k respondentům v příloze.

Poznámka: Několik otázek, které zjišťují závislost jedince na internetu, bylo převzato z knihy D. Šmahela (12) a upraveno pro potřeby průzkumu.

5.1 Charakteristika výběrového souboru, forma průzkumu

Průzkum jsem prováděl průběžně od 25. února do 17. března 2006 dotazníkovou formou. Průzkum byl anonymní a určen pouze osobám, které mají přístup k internetu a libovolně často ho využívají doma, ve škole či v práci. Dotazník jsem vyhotovil ve dvou verzích pro dvě skupiny respondentů. První skupinu respondentů tvořilo 38 studentů **PB – Vyšší odborné školy a Střední školy managementu, s.r.o.** a druhou skupinu 93 uživatelů největšího českého internetového **diskusního serveru Hofyland** (www.hofyland.cz).

Obrázek č. 6: logo z homepage Hofyland.cz

Výběr respondentů byl částečně náhodný. Náhodně vybraní studenti několika tříd školy obdrželi dotazníky vytištěné a po jejich vyplnění mi je navrátili zpět. Elektronický dotazník, který jsem pro tyto účely naprogramoval a umístil na

internetovou stránku, mohli uživatelé serveru Hofyland nalézt přes odkaz umístěný v klubu, který jsem na serveru v únoru založil. Druhou skupinu respondentů tvořili uživatelé, kteří můj klub na serveru našli a měli zájem se průzkumu zúčastnit. Výsledky elektronického dotazníku ve formě formulářové aplikace mi chodily na e-mail.

Po zjištění, že výsledky průzkumu jsou v porovnání jedné skupiny k druhé velice obdobné, jsem výsledky obou skupin uvedené v grafech spojil v jeden celek, což dle mého názoru a vzhledem k částečně náhodnému výběru respondentů nesnižuje hodnotu výsledků průzkumu, naopak jsou výsledky přehlednější. U většiny otázek je však uveden výsledek i pro každou skupinu zvlášť. Výsledný celek tedy tvoří skupina 131 respondentů.

5.2 Otázky průzkumného dotazníku, výsledky, grafy a komentáře

U každé jednotlivé otázky průzkumného dotazníku naleznete její znění, počet odpovědí a procentuální vyjádření výsledku vzhledem k celkovému počtu respondentů.

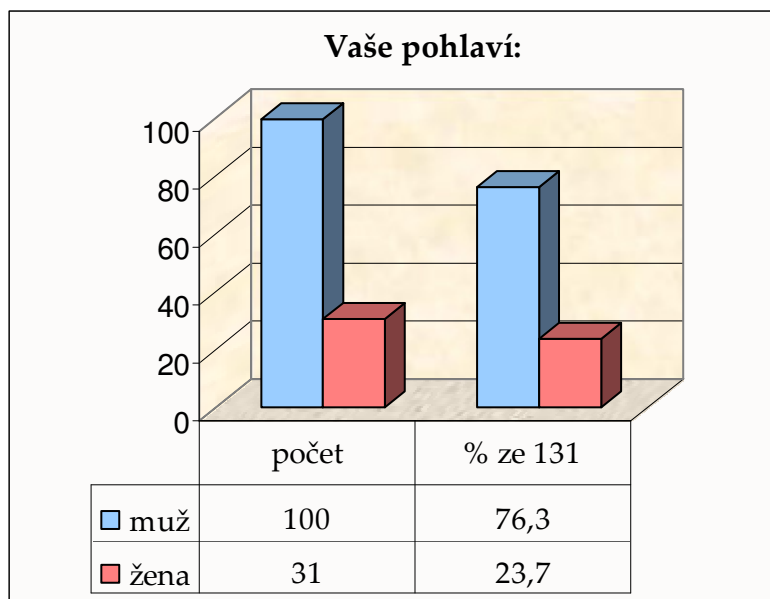
Dále je připojen graf, na němž jsou zachyceny výsledky, které zahrnují celkový soubor respondentů a komentáře k danému výsledku otázky, ve kterých většinou naleznete i podrobnosti týkající se počtu jednotlivých odpovědí na každou otázku pro obě skupiny respondentů.

Z důvodu větší přehlednosti jsem pro každou otázku, její graf a komentář vyčlenil samostatnou stránku.

Otázky č. 1, 2 a 3 mají pouze informativní charakter o skladbě výběrového souboru respondentů.

Otázka č. 1

Vaše pohlaví:

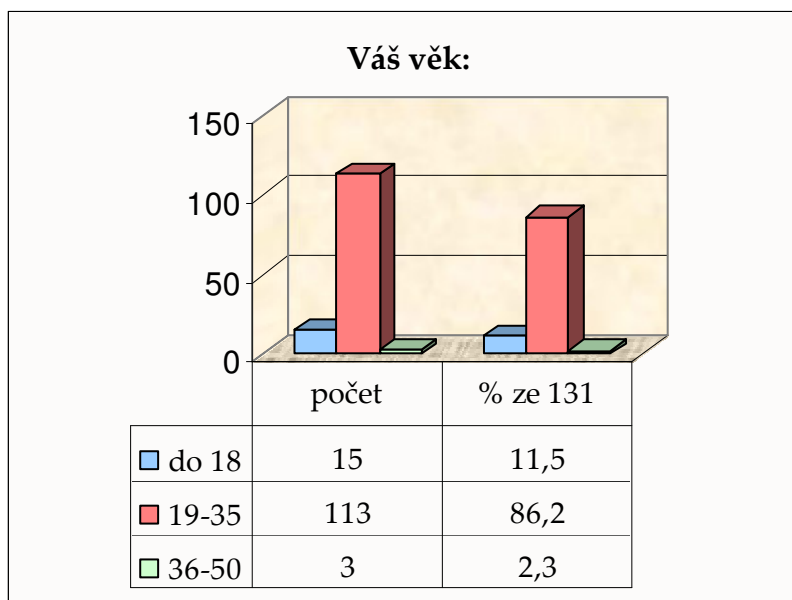

Graf č. 1

Z celkového počtu 131 respondentů tvořili muži 76,3 % a ženy 23,7 %. Studentů vyšší odborné školy bylo 29, studentek 9. Průzkumu se zúčastnilo také 72 respondentů diskusního serveru mužského pohlaví a 22 ženského. Výsledný vyšší podíl mužů prakticky odpovídá faktu, že se na internetu pohybuje více mužů než žen.

Otázka č. 2

Váš věk:

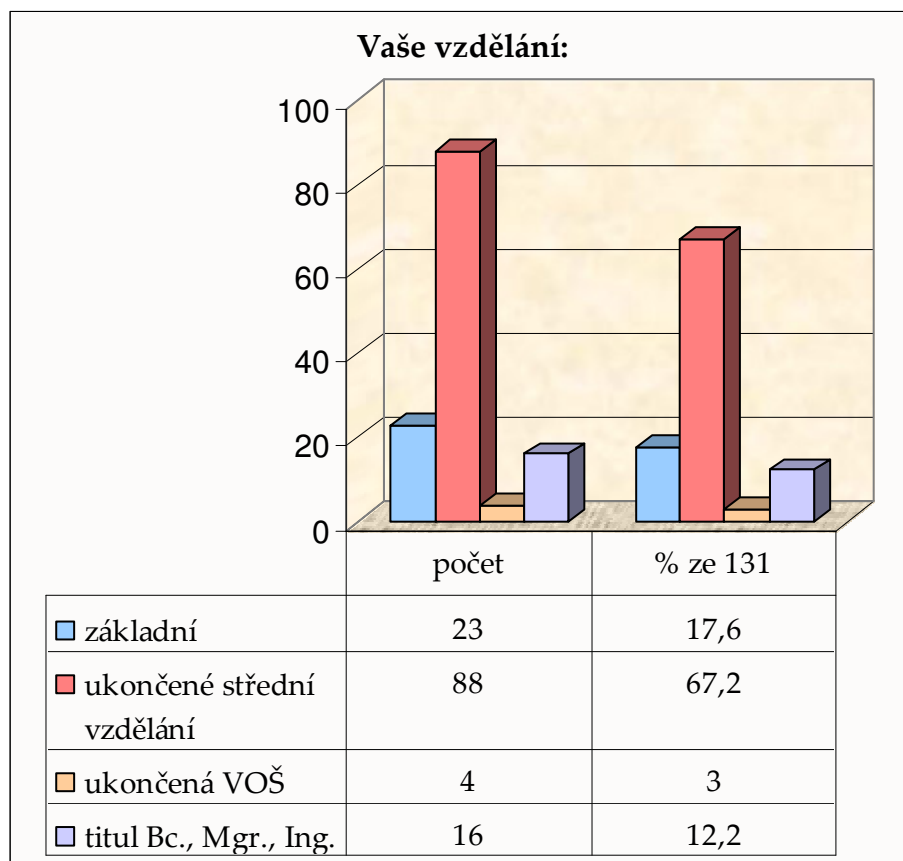
Graf č. 2

Vzhledem k výběru souboru studentů vyšší odborné školy jsou všichni její členové ve věkové skupině 19–35 let, do níž patří i 75 členů ze souboru internetového diskusního serveru. V každém případě tato věková skupina tvoří největší podíl z celkového počtu dotazovaných.

V průzkumném dotazníku byly na výběr i možnosti „51–65 let“ a „66 a více let“. Vzhledem k tomu, že žádný z respondentů nebyl v těchto věkových skupinách, nejsou tyto možnosti v grafu zachyceny.

Otázka č. 3

Vaše vzdělání:

Graf č. 3

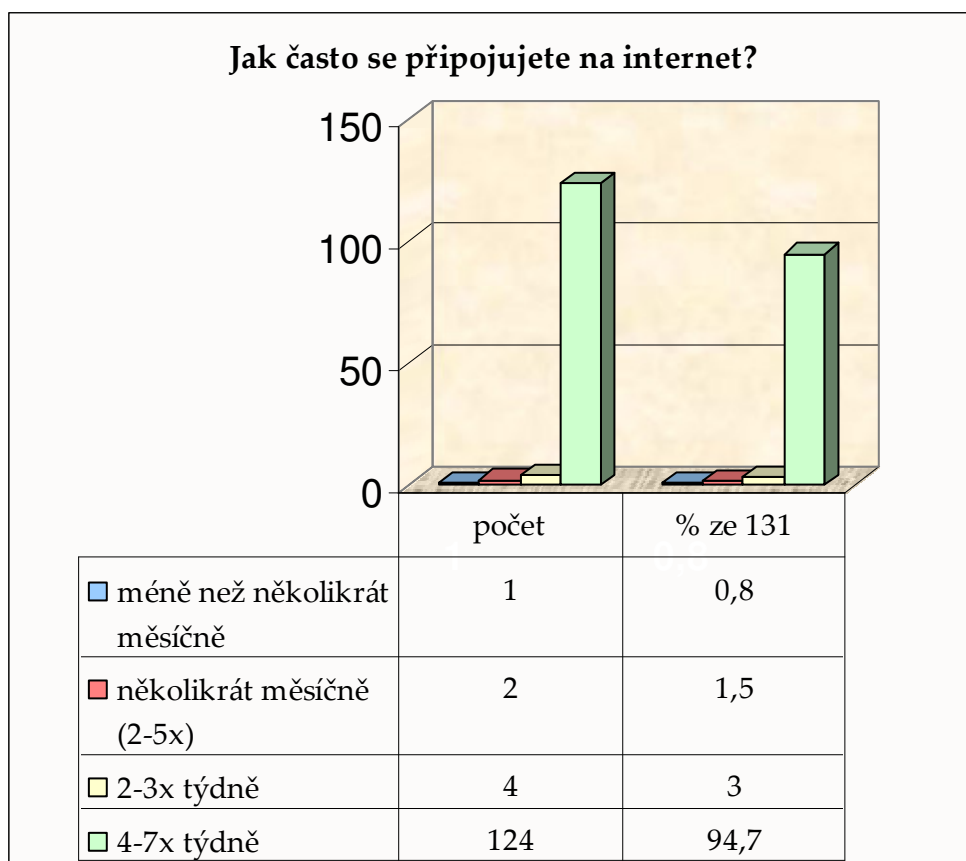
Stejně jako u předchozí otázky jsou vzhledem k výběru souboru studentů vyšší odborné školy všichni její členové absolventy střední školy. 50 členů skupiny internetového diskusního serveru mají stejné vzdělání. Tato věková skupina tedy tvoří největší podíl z celkového počtu dotazovaných.

V průzkumném dotazníku byla na výběr i možnost „titul Dr.“, ale žádný z respondentů tento titul nevedl. Proto není v grafu zachycen. Jeden respondent uvedl možnost „jiné“ s komentářem, že se jedná o jiné vysokoškolské vzdělání. Tohoto respondenta jsem zařadil k 15 respondentům, kteří jsou zachyceni v posledním řádku tabulky grafu.

Otázky č. 4, 5, 6 a 7 se týkají užívání a vztahu respondentů k internetu.

Otázka č. 4

Jak často se připojujete na internet?

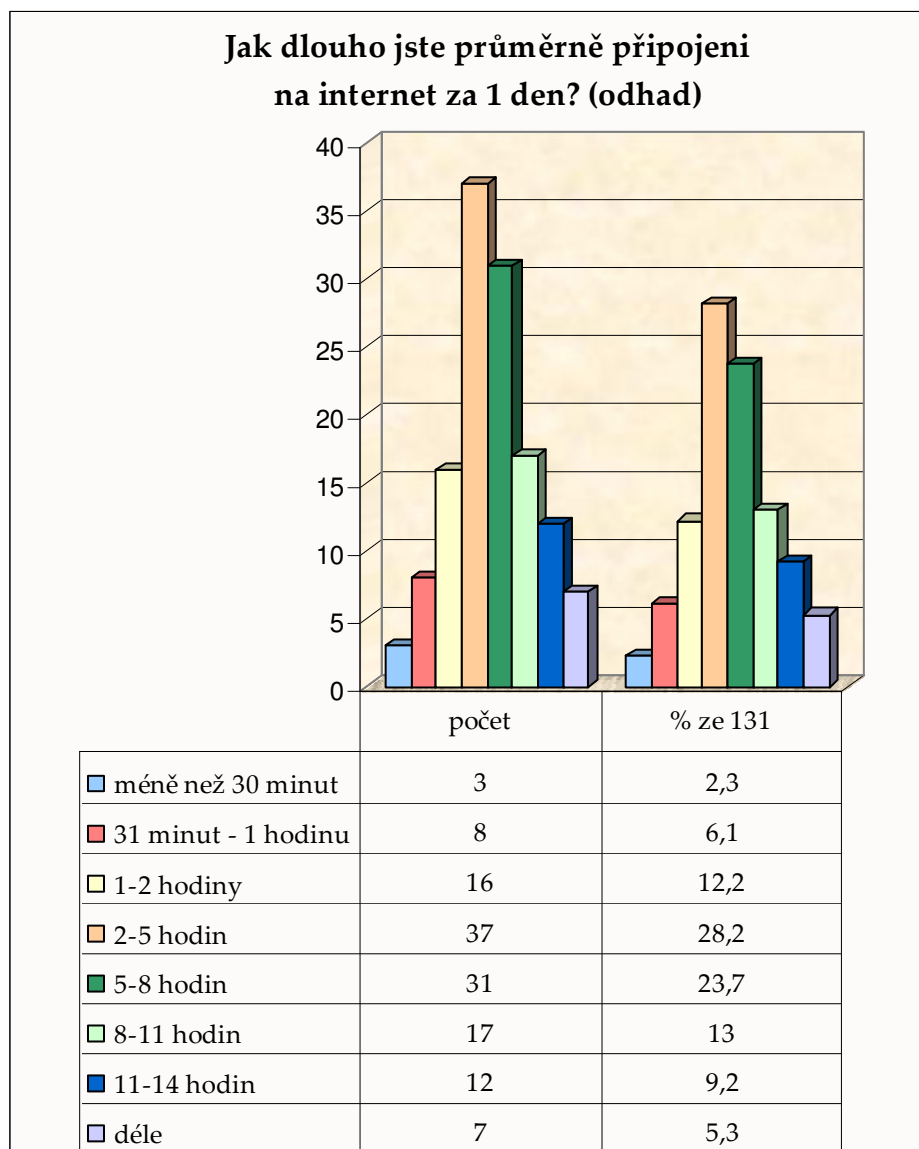

Graf č. 4

Naprostá většina respondentů se na internet připojuje 4-7x týdně a to jak ze skupiny studentů vyšší odborné školy (34 ze 38), tak ze skupiny uživatelů diskuzního serveru (90 z 93). Tento fakt je jistě dán hlavně cenovou i technologickou dostupností internetu v současné době. V řádu 400 až 600 Kč za měsíc si může dovolit téměř každý i vysokorychlostní neomezené připojení.

Otázka č. 5

Jak dlouho jste průměrně připojeni na internet za jeden den? (odhad)

Graf č. 5

Jak jsem již naznačil v komentáři k předchozí otázce, cenová a technologická dostupnost internetu se jasně projevuje i v délce připojení uživatele na internet v průměru za jeden den. Více než polovina dotazovaných je k internetu připojena 2 až 8 hodin denně, více než čtvrtina dokonce déle. Neomezené připojení, které je v současné době standardem umožňuje mít zapnutý internet teoreticky (a často i prakticky) nepřetržitě a za stále stejnou cenu.

Otázka č. 6

K čemu používáte internet?

Tato otázka je jediná, u které jsem odlišil způsob výběru odpovědí pro každou skupinu respondentů zvlášť. Skupina studentů mohla zatrhnout více možností odpovědí, u skupiny uživatelů diskusního serveru mě zajímalo, jakou možnost nejčastěji zvolí, budou-li mít na výběr jen jednu. Můj předpoklad byl, že je-li diskusní server určen primárně ke komunikaci, měla by jeho uživatele obecně zajímat nejvíce právě komunikace.

Možnosti odpovědí byly tyto:

- ❖ komunikace (e-mail, ICQ, IRC, chaty, diskuze, i jiná komunikace)
- ❖ zaměstnání (použití internetu pro placenou práci)
- ❖ vyhledávání informací
- ❖ zábava (včetně seznamování, multimédia)
- ❖ internetové bankovníctví a podobné služby
- ❖ bezcílné brouzdání (surfování) po webech
- ❖ něco jiného – co?

Výsledky u skupiny studentů:

- ❖ 4 studenti zvolili zároveň komunikaci, vyhledávání informací a zábavu
- ❖ 7 studentů zvolilo zároveň komunikaci, vyhledávání informací, zábavu a bezcílné surfování po webech
- ❖ 4 studenti zvolili zároveň komunikaci a vyhledávání informací
- ❖ 2 studenti zvolili zároveň komunikaci, zaměstnání a vyhledávání informací, 2 studenti zvolili to samé, ale navíc ještě zábavu
- ❖ 2 studenti zvolili zároveň komunikaci, vyhledávání informací a bezcílné surfování po webech
- ❖ 8 studentů zvolilo všechny možnosti, 9 studentů taktéž, ale bez zaměstnání
- ❖ 3 studenti uvedli u možnosti „něco jiného“ hry, 2 studenti stahování dat

Výsledky u skupiny uživatelů internetového diskusního serveru:

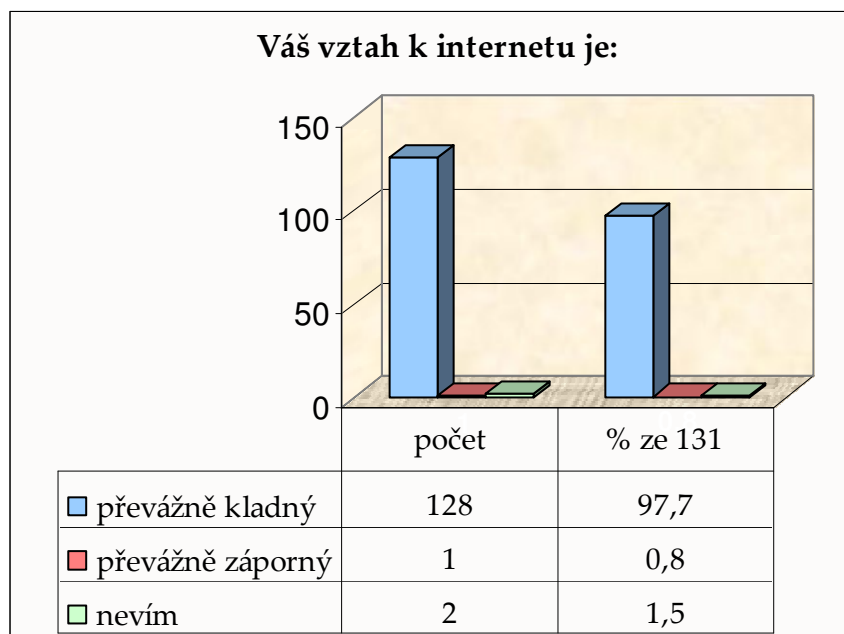
- ❖ 54 uživatelů zvolilo jako své hlavní použití internetu komunikaci
- ❖ 13 uživatelů zvolilo zaměstnání
- ❖ 11 uživatelů zvolilo vyhledávání informací
- ❖ 8 uživatelů zvolilo zábavu (včetně seznamování a multimédií)
- ❖ 4 uživatelé zvolili možnost „něco jiného“ – 2 uvedli hraní her on-line, jeden uvedl, že volí všechny možnosti, jeden uvedl, že volí více možností
- ❖ 3 uživatelé zvolili bezcílné surfování po webech
- ❖ žádný uživatel nezvolil jako primární použití internetu možnost „internetové bankovníctví a podobné služby“

Z výsledků obou skupin je zřejmé, že ve většině případů dominuje komunikace jako možnost využití internetu – uživatelé diskusního serveru ji uvedli jako primární použití internetu ve více než polovině případů.

Pozadu nezůstává ani možnost „vyhledávání informací“ – studenti ji uváděli ve 27 případech ze 38, 11 uživatelů diskusního serveru ji uvedlo jako primární použití internetu.

Otázka č. 7

Váš vztah k internetu je:

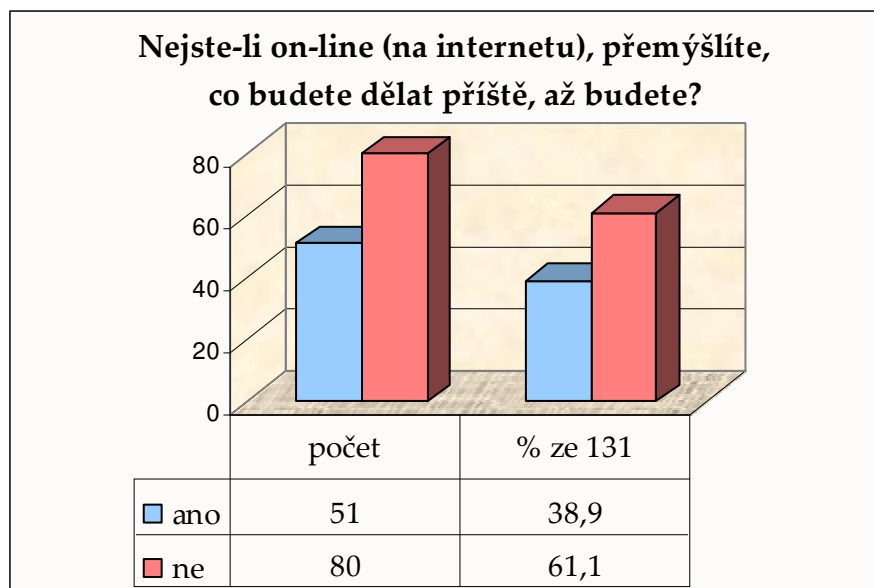
Graf č. 6

Z grafu této otázky je evidentní, že téměř všichni respondenti mají k internetu převážně kladný vztah. Výsledek je v tomto případě zřejmě podmíněn i tím, že dotazník byl určen výhradně osobám, které mají přístup k internetu a libovolně často ho používají. U osob, které internet záměrně nepoužívají, bych očekával odpověď jinou.

Některé z otázek č. 8, 9, 10, 11, 12, 13 a 14 se zaměřují na vztah respondentů k internetu a jiné na případnou závislost na něm.

Otázka č. 8

Nejste-li on-line (na internetu), přemýšlíte, co budete dělat příště, až budete?

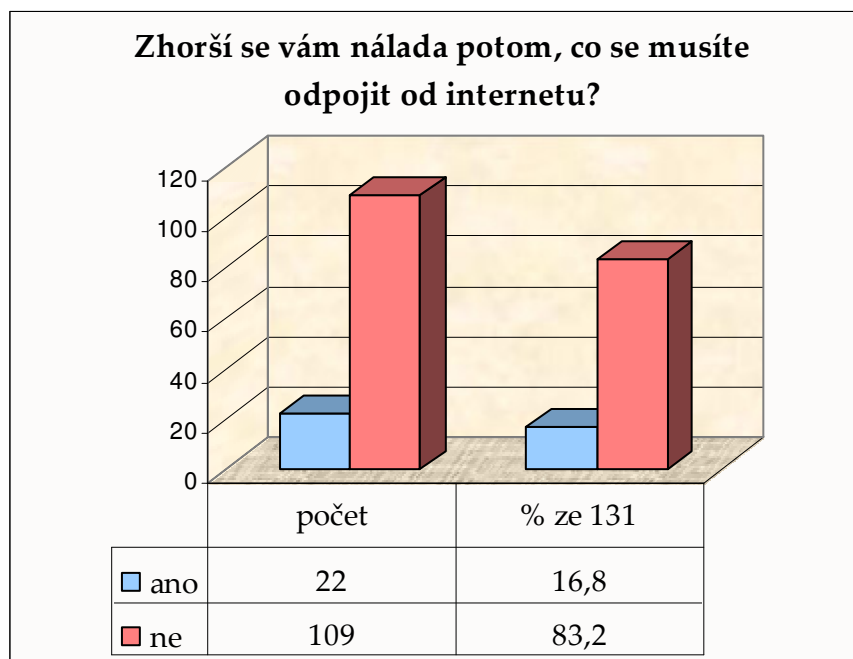
Graf č. 7

Tato otázka je jednou z otázek, která má zjistit závislost na internetu. Respondent nemusí být na internetu automaticky závislý, odpověděli na tuto otázku „ano“. Ovšem závislost může být částečně potvrzena, odpověděli podobně i u dalších souvisejících otázek.

Na tuto otázku odpovědělo kladně 15 studentů vyšší odborné školy a 36 uživatelů diskusního serveru, což tvoří téměř 40% z celkového počtu respondentů. Tento výsledek byl pro mě překvapivý – očekával jsem mnohem větší podíl záporné odpovědi.

Otázka č. 9

Zhorší se vám nálada potom, co se musíte odpojit od internetu?

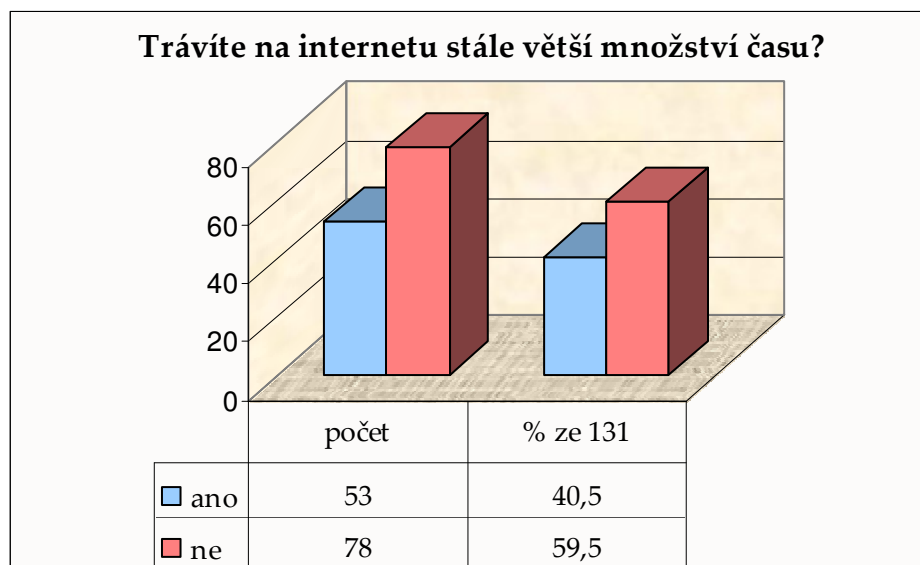
Graf č. 8

Tato otázka je taktéž jednou z těch, které mají zjistit závislost na internetu. Stejně jak jsem uvedl na předchozí stránce, respondent nemusí být na internetu automaticky závislý, odpoví-li na tuto otázku „ano“, ale závislost může být částečně potvrzena, odpoví-li podobně i u dalších, dle Mgr. Šmahela (12) dokonce jen třech, souvisejících otázek.

Na tuto otázku odpovědělo kladně 9 studentů vyšší odborné školy a 13 uživatelů diskuzního serveru.

Otázka č. 10

Trávíte na internetu stále větší množství času?

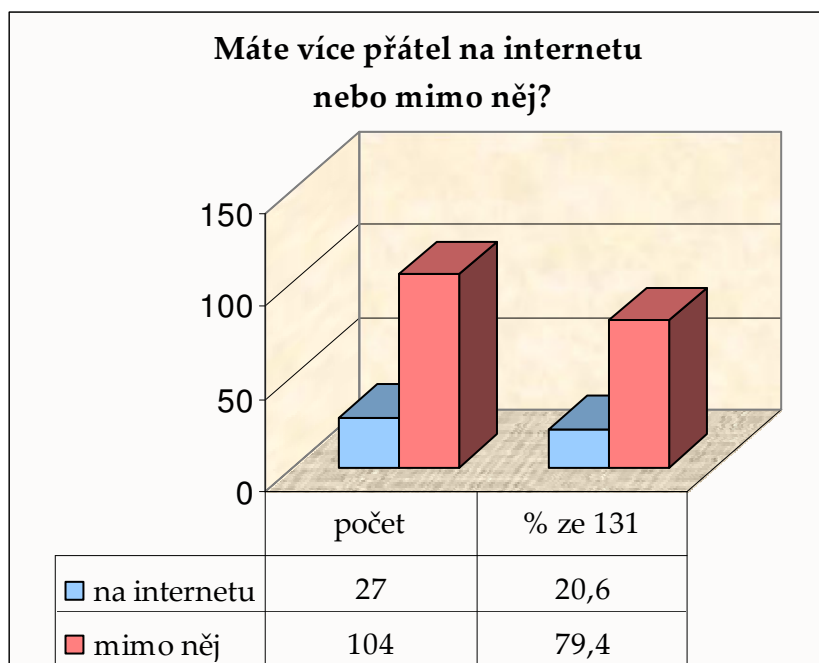
Graf č. 9

Tato otázka je rovněž jednou z otázek, které mají částečně zjistit závislost na internetu. U respondentů jsem chtěl zjistit jen ten fakt, zda na internetu tráví stále větší množství času a to z jakéhokoli důvodu. Dle mého názoru nemusí kladná odpověď na tuto otázku v souvislosti s podobnými odpověďmi na související otázky přímo znamenat, že je respondent na internetu závislý, neboť se může jednat o trávení stále větší množství času na internetu například z pracovních důvodů.

Na tuto otázku odpovědělo kladně 18 studentů vyšší odborné školy a 36 uživatelů diskusního serveru. 40,5 % dotazovaných tedy tráví na internetu stále větší množství času.

Otázka č. 11

Máte více přátel na internetu nebo mimo něj?

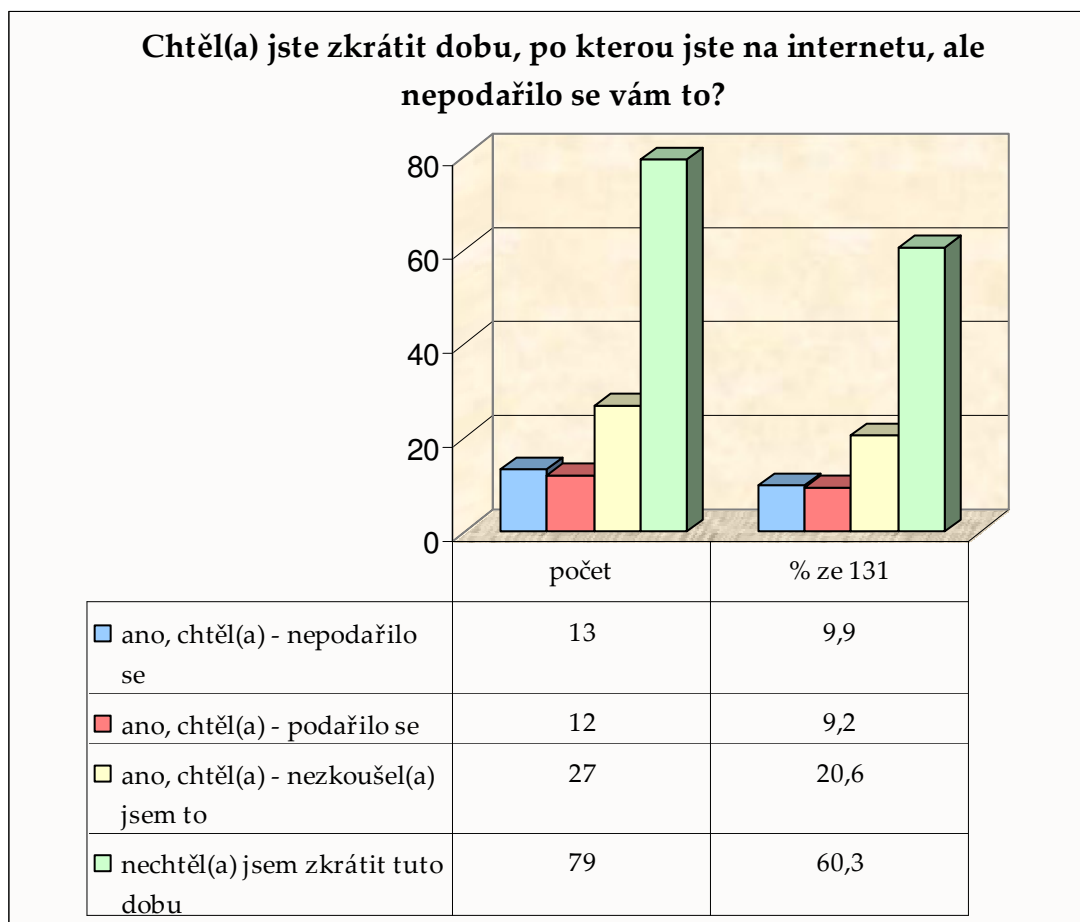

Graf č. 10

V souvislosti s častým uváděním komunikace jako hlavního využití internetu respondenty je zajímavý i tento výsledek, díky němuž se dozvídáme, že každý pátý dotazovaný má více přátel na internetu než mimo něj. Internetové přátelství rozebírám v kapitole Vztahy a emoce na internetu, nicméně toto zjištění dle mého názoru poukazuje na jisté změny v sociálním chování jedinců, kteří jsou uživateli internetu.

Otázka č. 12

Chtěl(a) jste zkrátit dobu, po kterou jste na internetu, ale nepodařilo se vám to?

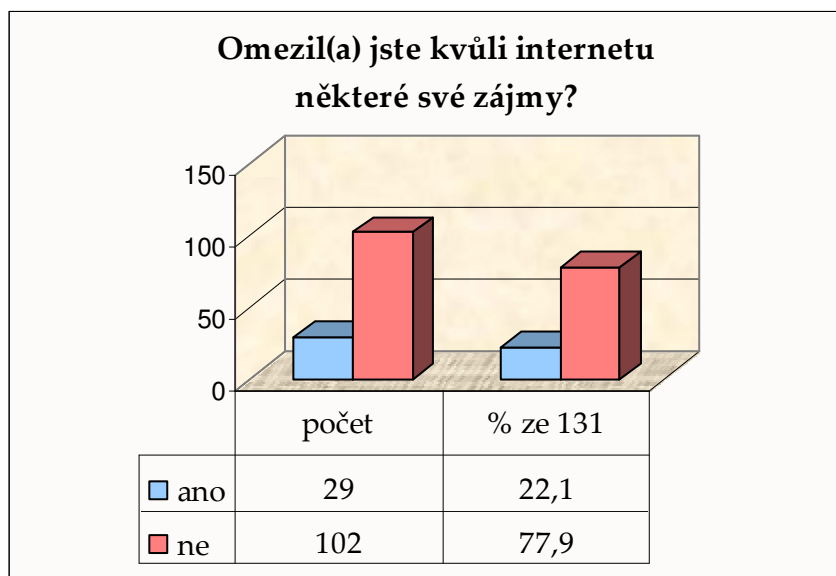
Graf č. 11

Tato otázka má stejně jako některé předcházející zjišťovat případnou závislost na internetu.

22 studentů vyšší odborné školy a 57 uživatelů diskusního serveru uvedlo, že zatím nechtěli zkrátit dobu, po kterou setrvávají na internetu, což tvoří 60,3%. 10 studentů vyšší odborné školy a 17 uživatelů diskusního serveru uvedlo, že chtěli tuto dobu zkrátit, ale nezkoušeli to. Přibližně každému desátému respondentovi se tuto dobu nepodařilo zkrátit a každému jedenáctému podařilo.

Otázka č. 13

Omezil(a) jste kvůli internetu některé své zájmy?

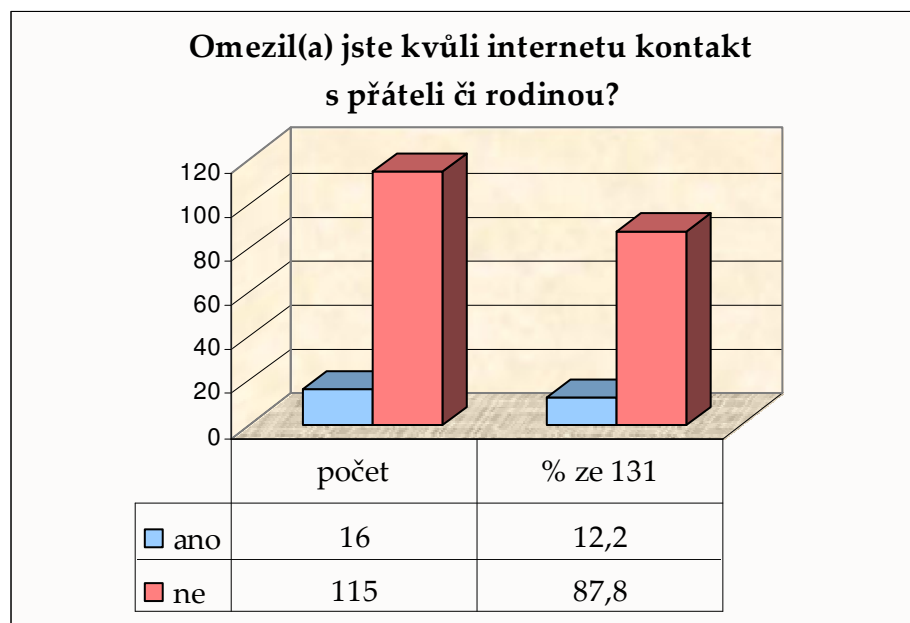
Graf č. 12

Za předpokladu, že se nejedná o pracovní využití internetu (dle výsledků otázky č. 6 je patrné, že tomu tak skutečně není), můžeme tvrdit, že omezení osobních zájmů jedince kvůli internetu může být považováno za důležitý prvek v souvislosti se závislostí na internetu.

Některé své zájmy kvůli internetu omezilo 8 studentů vyšší odborné školy a 21 uživatelů diskusního serveru, což představuje o něco více než každého pátého dotazovaného z celkového souboru respondentů.

Otázka č. 14

Omezil(a) jste kvůli internetu kontakt s přáteli či rodinou?

Graf č. 13

Tato otázka je podobná předcházející, ale nyní se týká přímo mezilidských vztahů: kontaktu s přáteli a rodinou. A stejně jako u minulé otázky, můžeme tvrdit, že omezení kontaktu s přáteli a rodinou kvůli internetu může být považováno za důležitý prvek v souvislosti se závislostí na internetu. Dle mého názoru dokonce za důležitější prvek než u otázky o omezení osobních zájmů.

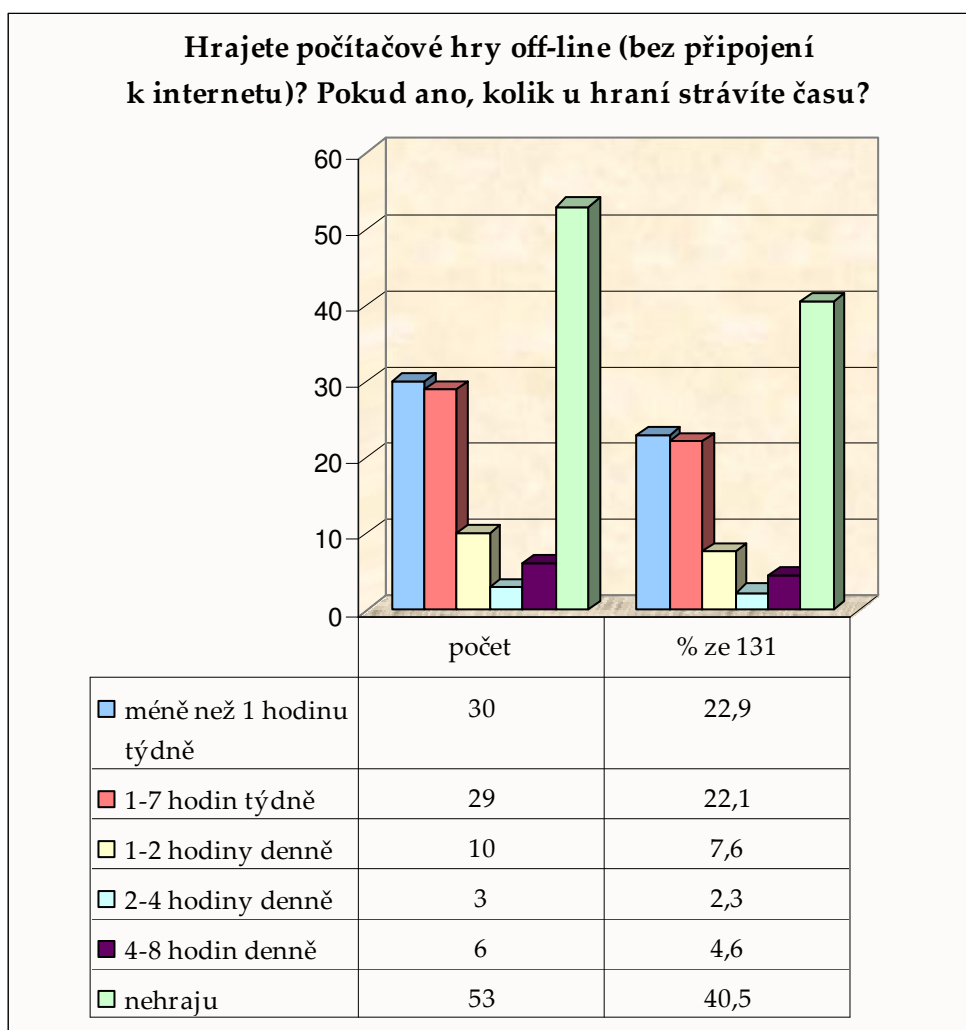
Kontakt s přáteli či rodinou omezilo 5 studentů vyšší odborné školy a 11 uživatelů diskusního serveru, což tvoří 12,2 % z celkového souboru respondentů.

Otázky č. 15 a 16 se týkají hraní počítačových her off-line a on-line a doby, kterou nad nimi uživatel počítače stráví.

Otázka č. 15

Hrajete počítačové hry off-line (bez připojení k internetu)?

Pokud ano, kolik u hraní strávíte času?

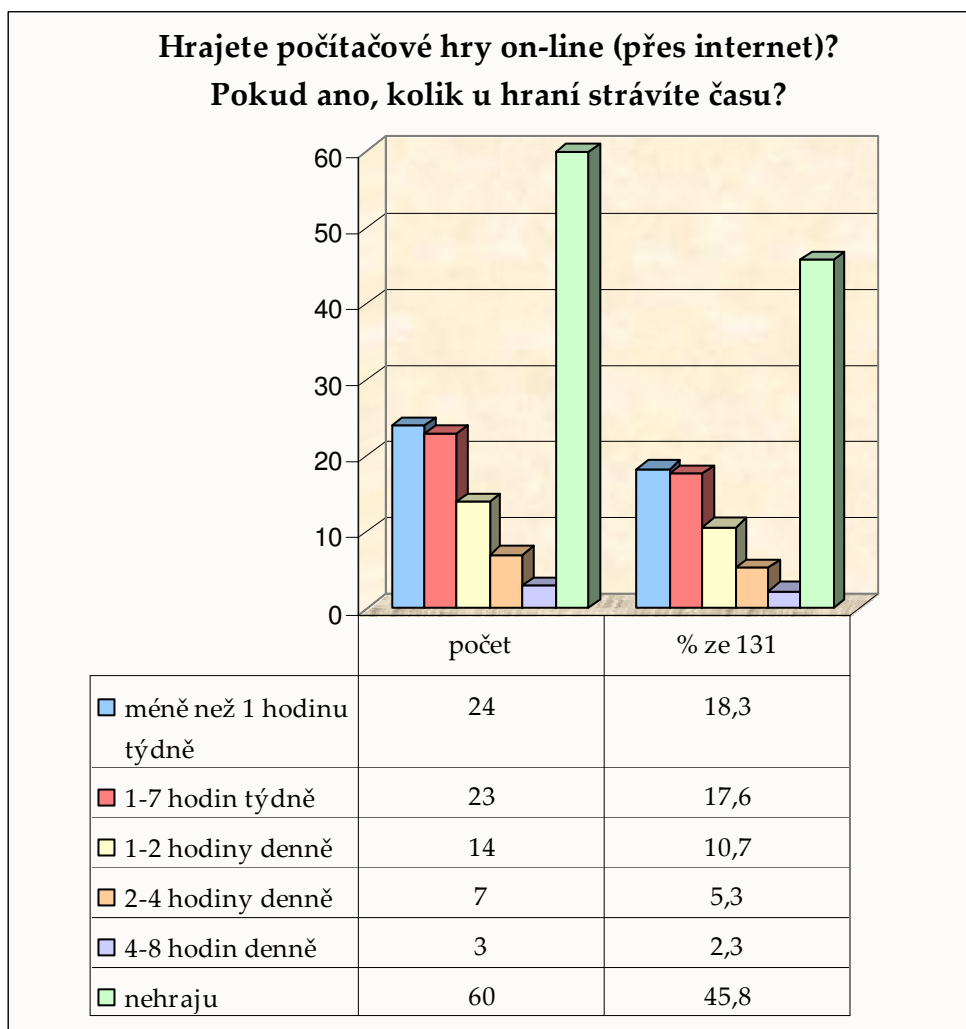
Graf č. 14

Největší podíl u této otázky tvoří respondenti, kteří počítačové hry, ke kterým nepotřebují připojení k internetu, nehrají. Z toho je 11 studentů vyšší odborné školy a 42 uživatelů diskusního serveru. 45 % respondentů hraje tyto hry 1–7 hodin týdně či méně. Možnost uvedenou v dotazníku, kdy uživatel hraje déle, než 8 hodin denně, nikdo z respondentů nezvolil.

Otázka č. 16

Hrajete počítačové hry on-line (přes internet)?

Pokud ano, kolik u hraní strávíte času?

Graf č. 15

Největší podíl u této otázky opět tvoří respondenti, kteří počítačové hry, ke kterým tentokrát potřebují připojení k internetu, nehrají. Z toho je 20 studentů vyšší odborné školy a 40 uživatelů diskusního serveru. 36 % respondentů hraje tyto hry 1–7 hodin týdně či méně. Možnost uvedenou v dotazníku, kdy uživatel hraje hry přes internet déle, než 8 hodin denně, nikdo z respondentů nezvolil.

6 Shrnutí výsledků průzkumu

Mého dotazníkového průzkumu se zúčastnili z více než tří čtvrtin muži ve věku 19–35 let. Ženy tvořily téměř třetinu a většina z nich se dá zařadit do stejného věkového rozmezí. Většina respondentů uvedla jako nejvyšší dosažené vzdělání střední. Téměř všichni se k internetu připojují 4 až 7x týdně. Polovina respondentů je k internetu připojena průměrně 2 až 8 hodin denně, čtvrtina delší dobu, čtvrtina kratší dobu. Podstatná část dotazovaných uvedla, že internet používá zejména ke komunikaci a vyhledávání informací, menší část uvedla využití pro zábavu a/nebo zaměstnání. Vztah téměř všech respondentů k internetu je převážně kladný.

Skoro 40 % respondentů uvedlo, že není-li na internetu, přemýšlí, co bude dělat příště, až on-line bude – to může být u části z nich první známkou závislosti na internetu. Zejména pak u těch ze 17 %, kteří také uvedli, že se jim zhorší nálada poté, co se odpojí od internetu.

40 % také uvádí, že tráví na internetu stále větší množství času (ať už z jakýchkoli důvodů). Zajímavé je, že nadpoloviční většina ze všech respondentů nechtěla tento čas omezit. Zbytek z nich ano, ale jen přibližně 9 % z celkového počtu bylo úspěšných.

Průměrně každý pátý respondent má více přátel na internetu než mimo něj. Každý osmý omezil kvůli internetu kontakt s přáteli mimo internet či rodinou, každý pátý také kvůli internetu omezil některé své zájmy. Tato omezení mohou být u části respondentů další známkou závislosti na internetu.

Nadpoloviční většina dotazovaných hraje počítačové hry, ke kterým není třeba připojení k internetu. Většina z nich nehraje déle než 7 hodin týdně. Nadpoloviční většina hraje počítačové hry on-line (přes internet). Většina z nich, stejně jako v případě her off-line, nehraje déle než 7 hodin týdně, téměř 11 % respondentů však hraje on-line hry v průměru 1 až 2 hodiny denně.

7 Úvod k návrhové části

V návrhové části mé práce rozvádím teoretickou stránku několika otázek soudobého internetu a pokouším se poukázat na možnosti jejich variant v praxi, případně na možnosti řešení některých negativních aspektů internetu.

Zaměřuji se zde na témata, která mě nejvíce zaujala, a která se mi zdají být aktuální v současné době. Zároveň si myslím, že aktuálními zůstanou stále nebo ještě po dlouhou dobu. Popisuji zde cenzuru a svobodu slova na internetu, závislost jedince na internetu a hraní počítačových her on-line.

8 Některé otázky soudobého internetu, jejich varianty a návrhy řešení

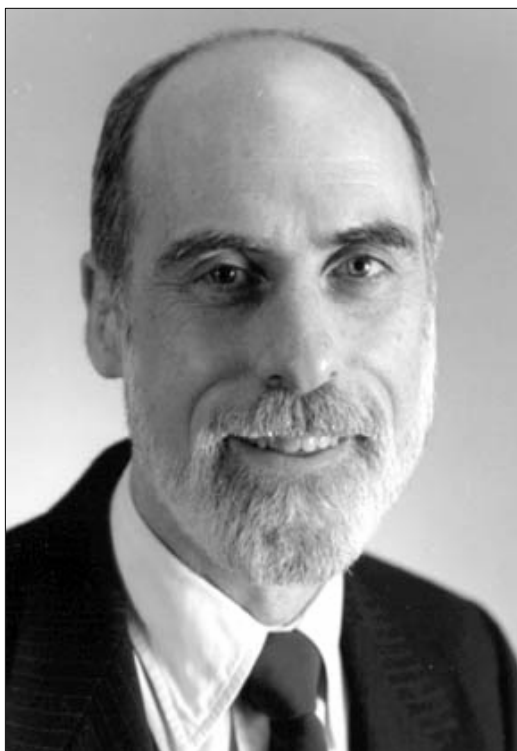
8.1 Cenzura a svoboda slova na internetu

Jak jsem již naznačil v kapitole „Vliv internetu na společnost v celosvětovém měřítku“, na internetu je možnost svobodného vyjádření k jakémukoli fenoménu, skupině nebo jedinci. Svoboda slova je na internetu v některých státech přesto stále kontrolována. Můžeme to označovat i za jeden z politických vlivů soudobého internetu na společnost ve státě. Jako příklad zde uvedu komunistickou Čínu.

Čína uzavřela dohodu se společností Microsoft Corporation, díky níž tato firma poskytla software, který uživateli neumožňuje na některých diskusních fórech (konkrétně například služba MSN Spaces) napsat a odeslat na web slova jako „demokracie“ či „svoboda“. Nedávno z tohoto serveru nechal Microsoft smazat blog (internetový deník) čínského novináře. Počátkem roku 2006 se Bill Gates, šéf této korporace, vyjádřil v tom smyslu, že nemá smysl internet ze strany státu kontrolovat, neboť existují i další prostředky pro sdílení informací. Nicméně ve svých aktivitách pro Čínu Microsoft nadále pokračuje.

Dalším případem je dohoda Číny se společností Google, která v tomto státě umožňuje cenzurovat výsledky vyhledávání na nejpoužívanějším vyhledávači.

Stejně tak zástupci serveru Yahoo poskytli Číně informace, které čínským úřadům umožnily poslat do vězení v únoru již druhého čínského občana. Bohužel je tedy svoboda slova omezována i díky obchodním společnostem demokratické části světa, kterým se těžko odmítá placená služba miliardovému státu světa. Americký Kongres však žádá od Googleu, Yahoo, Microsoftu a Cisco Systems vysvětlení ohledně

Obrázek č. 7: Vint Cerf

politiky těchto společností v Číně. Vint Cerf, spoluautor jednoho ze „základů internetu“, protokolu TCP/IP, dokonce v Kongresu vystoupil s naléhavou řečí (21): „...V sázce není nic menšího než budoucnost internetu. Musíme zachovat neutralitu systému, aby mohli vznikat další Google, Yahoo, nový Amazon. Riskujeme ztrátu internetu jako katalyzátoru spotřebitelských preferencí, ekonomického růstu, technologických inovací a globální konkurenceschopnosti...“

Podle některých zdrojů politika Číny dále neumožňuje svým uživatelům otevřít značnou část domén „.com“ a internetové kavárny jsou pravidelně zavírány. Vláda prý kontroluje internetové zpravodajství, dokonce i chatovací místnosti a komunikaci pomocí nástrojů jako je ICQ. Pravidelně jsou za „porušování zákonů“ čínští internetoví uživatelé zatýkáni. Jsou zakázány webové stránky, které podle čínských zákonů ohrožují národní bezpečnost, vyzrazují státní tajemství, či narušují politickou a národní jednotu státu.

Zkuste si do adresního řádku svého internetového prohlížeče zadat <http://images.google.com/images?q=tiananmen> – pod touto URL se skrývá vyhledání obrázků, které se vztahují k zadanému slovu „tiananmen“, v prohlížeči Google.com. Náměstí Tiananmen se zapsalo do historie studentskou demonstrací a masakrem z roku 1989. Vyhledané obrázky ukazují zejména řadu tanků a známého čínského

občana, který se jim postavil jen svým tělem. Nyní zkuste zadat <http://images.google.cn/images?q=tiananmen&hl=zh-CN> – tato URL je z čínské verze Google.cn. Na nalezených obrázcích uvidíte pouze náměstí s rozzářeným chrámem a oslavy. Teprve na páté stránce je mezi fotografiemi plnými oslav jedna s tankem. První vyhledané fotografie z obou verzí naleznete v příloze. Podle některých zdrojů je toto vyhledávání právě ukázkou čínské internetové cenzury na Googlu. Na druhou stranu si tím ovšem nemůžeme být zcela jisti – toto náměstí možná nemá pro Číňany takový význam jako pro zbytek světa. Možná jsou tyto vyhledané obrázky ale vládní úmysl. Ne všechna slova jsou cenzurována. Např. výsledky vyhledávání slova „dalailama“ se objevují v obou verzích vyhledávače Google téměř stejně.

Přísnější pravidla údajně platí v Číně zejména pro původní tibetské obyvatelstvo, které musí mít pro přístup k internetu zvláštní povolení. Procházková (14) uvádí: „Čínské úřady se v Tibetu proti získávání informací, které by podle jejich mínění mohly ohrozit bezpečnost a stabilitu země, brání blokováním článků nebo stránek s politicky citlivými tématy, jako jsou lidská práva, dalajláma, Tibet, Tchaj-wan, Fa-lung-kung, masakr na Tiananmen atd. Stránky s těmito a podobnými okruhy se lidem vůbec neotevřou, speciální elektronické sledovací systémy ovšem internetovou policii okamžitě upozorní, ve které kavárně se Tibeťan pokusil podobné informace vyhledat... ..V současné době se do internetových kaváren instalují nové cenzurní programy, které spolu s internetovými kartami umožní nejen sledovat navštívené stránky, ale zjistí i přesné údaje o tom, kdo je vyhledal. Nový software navíc umožňuje přístup do e-mailové schránky uživatele, takže internetová policie může kdykoliv zkontrolovat jeho přijatou nebo odeslanou poštu. (14)“

Počet uživatelů stoupl v Číně od roku 2004 o 20% a Čína má druhý největší internetový trh na světě. Na druhou stranu je nutno uvést, že tento segment tvoří pouze přibližně 8% Číňanů, kteří patří v naprosté většině do sociálně silnějších vrstev obyvatelstva.

Cenzuru na internetu však můžeme nalézt i v **demokratických státech** a to v obou jejích podobách. Pozitivní i negativní. Dle mého názoru můžeme považovat

za „pozitivní cenzuru“ hlavně odstraňování etice odporujících webových stránek, které vlastní zejména sexuální delikventi či lidé propagující nenávist a násilí. K blokování obsahu internetových stránek ze strany státu dochází v poslední době stále častěji. Například dle serveru Novinky.cz (28) se politická strana socialistů v Austrálii pokouší přimět tamní parlament, aby schválil automatické blokování obsahu násilných a pornografických internetových stránek a to ve všech domácnostech včetně uživatelů, kteří by o pornografický materiál zájem měli. Oficiální vyjádření této politické strany je, že se snaží domácnosti ochránit před závadným obsahem. Dalších drobných podobných kauz je mnoho. Například Vodafone se snažil zamezit svým uživatelům používat internetové telefonování.

Internet je tedy ponejvíce cenzurován ze strany státu a je velmi ovlivněn politickým režimem státu, náboženstvím a vnímáním etiky každého jednotlivého národu. Míra internetové cenzury má na společnost značný vliv. Tam, kde není právo svobodného vyjadřování na internetu, nebývá zpravidla ani právo svobodného vyjadřování v běžném životě a naopak. Jak jsem již popsal výše, je však dle mého názoru nutné rozlišovat „negativní“ a „pozitivní“ internetovou cenzuru. Je-li uživatel na druhou stranu nespokojen s tím, že jsou, dle jeho názoru nevhodné stránky, blokovány málo, může si nastavit omezení otevření stránek s takovým obsahem sám. Pokud je ale uživatel omezován na internetu ze strany státu, moc možností, jak proti tomu bojovat, mu bohužel nezbývá. Závěrem pro předložená fakta může být to, že ani internet prostě není všude na světě svobodný.

Jednou ze známějších neziskových organizací je Electronic Frontier Foundation (<http://www.eff.org>), která se zabývá mimo jiné „digitálními právy“ a „svobodou v digitálním světě“. Celá jedna její sekce je zaměřena na právo svobodného vyjadřování na internetu (<http://www.eff.org/br>).

Obrázek č. 8: Logo z homepage Electronic Frontier Foundation

8.2 Závislost na internetu

Závislost na internetu je nepochybně **jednou z negativních stránek** existence internetu. Kvůli této závislosti tráví někteří jedinci na internetu neúměrné množství času, omezují kontakty s rodinami a přáteli, stejně tak jejich dřívější záliby jsou odsunuty do pozadí. U počítače pak tráví často čím dál tím větší množství času a bez internetu často nemohou vůbec být. Stejně jako každá jiná závislost, je i tato vyvolávána některými významnými podněty a projevuje se obvyklými příznaky.

Ovšem jako u ostatních závislostí, i závislost na internetu není způsobena primárně přímo internetem, ale jeho uživatelem samotným. Je jen na něm, zda internet a počítač vypne a půjde ven s přáteli nebo začne vyvíjet jinou činnost, či jen bude dál surfovat po webech. Na internetu je závislých dle různých zdrojů pravděpodobně několik málo až 10% jeho pravidelných uživatelů.

Závislost si člověk může vytvořit na spoustě činností, věcí nebo i osob.

Podle Šmahela (12) můžeme obecně **závislost určit na základě přítomnosti:**

- ❖ důležitosti – aktivita (např. surfování po webech) se postupně stává nejdůležitější aktivitou, a pokud se jí jedinec právě nevěnuje, přemýšlí o ní
- ❖ změny nálady – jedincova nálada se mění, pokud tuto činnost nevykonává, špatně se soustředí apod.
- ❖ zvyšování tolerance – aktivity musí mít jedinec čím dál tím více, aby dosáhl požadovaného efektu uspokojení potřeby vykonávání této aktivity
- ❖ abstinčních příznaků – nepříjemné psychické či fyzické pocity při přerušení činnosti
- ❖ konfliktu – mezi závislostí a okolím (škola, přátelé, rodina,...)
- ❖ recidivy – opětovné návraty do dřívějších stavů vyvolávaných činnostmi, na níž je jedinec závislý (při dalším kontaktu s internetem se dostane do již zažitého stavu rychleji než při prvním kontaktu)

Žádná ze studií o závislosti na internetu zatím nepřinesla nějaké významné objevy či samotnou přesnější definici závislosti na internetu. Dosud není jasné, kolik hodin by musel uživatel na internetu denně strávit, abysme ho mohli označit za

závislého. I vzhledem k faktu, že na internetu se pohybuje více mužů než žen, je jasné, že větší počet závislých je mezi muži. Závislost na internetu také můžeme, například od pasivního sledování televize, považovat za aktivní závislost.

Můj dotazníkový průzkum zjistil následující údaje:

1. Téměř 95% respondentů se na internet připojuje 4–7x týdně.
2. Téměř 24% respondentů tráví na internetu 5–8 hodin denně, 22% 8–14 hodin denně a 5,3% dokonce déle. Tento čas může být sice způsoben používáním internetu v zaměstnání, ovšem jak vyplývá z výzkumu serveru Jobs3000.cz (29), je nutné brát v potaz i to, že okolo 60% zaměstnanců, kteří mají v práci přístup k internetu, ho zneužívají k soukromým účelům.
3. Skoro 40% dotazovaných přemýšlí v době, kdy nejsou on-line, o tom, co budou dělat příště, až budou na internetu a 16,8% respondentů se zhorší po odpojení od internetu nálada.
4. Více než 40% uživatelů na internetu tráví stále větší množství času a přibližně stejné množství chtělo zkrátit dobu, kterou tráví na internetu, ale jen přibližně každému čtvrtému z nich se to podařilo.
5. Téměř každý pátý dotazovaný omezil kvůli internetu své zájmy a každý osmý omezil kontakt s přáteli či rodinou.
6. 7,6% hraje přes internet počítačové hry 2–8 hodin denně.

Zjištěná data poukazují u části respondentů na přítomnost některých výše uvedených symptomů, které jsou příznaky závislosti na internetu. Konkrétně u dotazovaných, jejichž odpovědi v dotazníku tyto symptomy vykazují a to (teoreticky) u více než 3 otázek. Například: odpověděl-li respondent, že omezil kvůli internetu své zájmy, zároveň omezil kontakt s rodinou, navíc tráví na internetu stále větší množství času a ještě hraje on-line hry 6 hodin denně, můžeme u něj s největší pravděpodobností o závislosti na internetu hovořit.

Negativní vlivy závislosti na internetu se odráží nejenom v mezilidských vztazích a psychice jedince, ale nakonec můžou přejít i v různé fyzické problémy.

Uživatel si může na internetu vypěstovat závislost na spoustě věcí. Největšími „lákadly“ bývají hry, chaty a erotika. Závislost může skončit až na dlouhodobém bezcílném surfování po internetu. Oliver Seemann (19) z terapeutického centra v Mnichově však dodává, že internetu se ale až tak bát nemusíme. Za závislostí se většinou skrývá mnohem závažnější psychický problém. Němečtí experti chtějí nyní jako prevenci prosadit alespoň infopanel na webových stránkách s varovným dotazem: „Nejsi již příliš dlouho on-line?“ Dle mého názoru je však obava ze závislosti na internetu u některých jedinců oprávněná a varovný infopanel nebude mít nějaký podstatný účinek. Jako příklad uvedu zajímavé **osudy internetových závislých**, které jsem převzal ze serveru idnes.cz (19) a novinky.cz (30):

- ❖ „Soud v jihopolském Krakově nařídil léčbu ženě, matce čtyř dětí, která byla závislá na internetu. Soud třiatřicetileté ženě odebral děti a svěřil je do ústavní péče, jejich matce pak nařídil psychiatrickou terapii. Žena se podle sociálního o děti nestarala. Neplatila prý žádné účty, kromě poplatku za připojení k internetu. Žena své jednání zdůvodňovala tím, že po rozchodu s partnerem upadla do depresí, které jí pomáhali zvládnout jen její internetoví známí na diskusních serverech.“
- ❖ „Jednadvacetiletý Wang Ji-ming patří k rostoucímu počtu těch, kdo jsou v Číně na internetu závislí. Každý den byl zvyklý trávit na síti řadu hodin, často na úkor jídla i spánku. "Měsíc nebo dva po tom, co jsem začal chodit na internet, jsem neudělal některé zkoušky, ale měl jsem strach to říct rodičům. Když to táta zjistil, byl hodně naštvaný," vypráví. "Ale já už jsem nedokázal svou závislost kontrolovat. Kamarádi mi taky říkali, že tam trávím strašně moc času, ale já jsem si myslel: 'Je to můj život, můžu si dělat, co chci.' Začal jsem být opravdový samotář, uzavřel jsem se do sebe a nikoho neposlouchal." Pomoc Wang vyhledal na první čínské klinice, která se specializuje na léčbu internetové závislosti. Unikátní zařízení se skrývá v centrální části Pekingu. Všech 15 pacientů, kteří se tu léčí, jsou mladí muži.“

Řešení závislosti na internetu dle mého názoru spočívá zejména ve vůli každého jednotlivého uživatele. Uživatelé, kteří závislí nejsou, by měli sami sebe kontrolovat, hlídat čas, který na internetu tráví a nedovolit, aby na něm jen bezcílně zabíjeli čas, stejně tak nepodlehnout možnostem elektronické komunikace a neztrácel tak hodiny dopisováním a chatem. Také by neměli propadnout výše zmíněným a jiným internetovým „lákadlům“ a místo toho svůj čas využít smysluplněji.

Uživatelé, kteří již závislí jsou, a to v jakkoli velké míře, by měli vyvinout značné úsilí pro odstranění podnětů, které jejich závislost podněcují a postupně (případně najednou) omezit dobu, kterou na internetu tráví, stejně jako i činnosti, které jsou přímo předmětem jejich závislosti. Za podstatné považuji u závislých jedinců na internetu zejména uvědomění si této závislosti a rozhodnutí něco s touto závislostí udělat. Pozorují-li přátelé či rodina u svého člena více symptomů závislosti, měli by se mu snažit nenásilným způsobem pomoci dostat se zpět „do reality“. V případě, že je tato realita pro jedince bolestnější než surfování po internetu, je to pak ovšem o něco složitější. V případě těžších závislostí či závislostí spojených s dalšími psychickými problémy se doporučuje návštěva psychologa.

8.3 Hraní her on-line

Dalším internetovým fenoménem, který může i nemusí mít negativní dopady na psychiku a sociální život jedince, je hraní her přes internet. O negativním **vlivu hraní her on-line** (a vlastně i off-line) můžeme hovořit ve chvíli, kdy doba hraní za časové období přesáhne nějakou větší mez a jedinec proto zanedbává záležitosti „reálného“ světa. V tom případě může být hráč na hraní také již závislý. Proto považuji dlouhodobější hraní her on-line za jistý typ psychické závislosti.

Současné hry (pro off-line i on-line) jsou již tak propracované, že co do vizuální a zvukové stránky, kterou vnímáme pomocí monitoru a reproduktorů, nemají daleko k vizuální a zvukové podobě reálného světa. Výrobci těchto her se snaží prostředím her vytvořit co nejdokonaleji, virtuální postavy co nejrealističtěji, efekty co nejpůsobivěji. Oblíbené jsou dnes zejména hry s virtuálním prostředím ve stylu 3D,

kdy hráč může jakoby procházet jakýmkoli prostředím, a dále hry strategické. Tyto nové hry své uživatele vtáhnou do virtuálního světa a míra zábavy i další podněty nutí hráče hrát hru hodiny, dny, týdny i déle...

Opět bylo realizováno mnoho výzkumů a napsány studie o vlivu těchto her na jejich hráče. Často probíraným tématem je například to, zda hráč některé z těch „dokonalejších“ her dokáže rozeznávat virtuální realitu od skutečnosti, a zda se mu to postupem času nemíchá dohromady. Dalším tématem je třeba to, zda násilné hry podněcují k agresi.

Dle mého názoru jde ve většině případů pouze o bezpečnou zábavu (přece jenom je to méně riskantní než ilegální aktivity nebo hazardní hry), přičemž existují výjimky. Dle studie vědců z univerzity Missouri-Columbia (24) mohou hry, které zobrazují násilí, spustit mechanismy, které podněcují násilné chování. Tito vědci se odvolávají na měření mozkové aktivity, kterou označují jako odezvu P300. Účastníkům pokusů ukazovali střídavě reálné nenásilné a násilné obrázky. Lidé, kteří často hrají násilné hry, měli tento P300 index malý a opožděný. „Ti, kteří často hrají krvavé hry, nevidí příliš velké rozdíly mezi neutrálními a násilnými snímky,“ komentoval zjištění Bruce Bartholow (24), šéf skupiny vědců.

V poslední době se o negativních dopadech hraní on-line objevuje mnoho varovných článků jak přímo na internetu, tak v časopisech. Píše se v nich o hráčské závislosti, o velkých komunitách hráčů, kteří spolu zároveň a po dlouhou dobu hrají hru ve virtuálním prostředí, o úmrtích způsobených tím, že někteří jedinci opakovali ve skutečnosti záběry, které viděli ve hře nebo tím, že hráli nepřetržitě po dobu více dní. Možnost takového konce tu sice existuje, ovšem opět jen jako extrémní a velice ojedinělá. K podobným článkům je asi třeba stavět raději skeptičtější postoj, ale myslím, že je nutné mít na paměti, že se i podobné případy mohou stát. Ve větší míře můžeme mluvit snad jen o závislosti na hraní, která je podobná té na internetu.

Osobně znám nejméně jednoho člověka, který se za závislého na on-line hraní sám považuje a veřejně to také přiznává. Tvrdí, že nejdříve uživatele jedné z těch dokonaleji propracovaných her (jako je v tomto případě World of Warcraft) uchvátí

audiovizuální stránka hry, její samotný příběh a propracování a později je ve hře zejména kvůli komunitě lidí, kteří hru současně hrají. Závislost tohoto mého známého ovšem není taková, aby se ke hře připojoval úplně každý den, hrál ji přes noc až do rána a neplnil své „světské“ povinnosti, jako tomu u silněji závislých hráčů mnohdy bývá. Uživatelům těchto her také často velmi záleží na virtuálním majetku, který ve hře mají. Virtuální peníze, kterými se v některých hrách platí, se údajně dokonce dají dokoupit i za skutečnou hotovost.

Obrázek č. 9: Ukázka prostředí hry World of Warcraft

Podle výsledků mého **dotazníkového průzkumu** hraje hry off-line téměř 60% dotazovaných, z nichž 7% hraje 4 až 8 hodin denně. Hry on-line hraje téměř 55%, z nichž 4% hrají 4 až 8 hodin denně, což je dle mého názoru poměrně hodně. Ve článku o psychologii hraní v časopisu Level (15) bylo uveřejněno několik statistických údajů o americkém obyvatelstvu (zkráceno a upraveno): V Americe hraje počítačové hry polovina obyvatelstva, na PC představují ženy 43% hráčů a na konzolích 35%. Průměrný hráč hraje 7,5 hodiny týdně, ale 50% hráčů tvrdí, že je hraní neomezuje, a že mají i jiné kreativní koníčky. Více než polovina amerických hráčů také říká, že za 10 let budou hrát stejně často jako dnes nebo o něco více.

Stejný článek (15) obsahuje i **přehled negativ a pozitiv počítačových her** (zkráceno a upraveno):

Negativa:

- ❖ agresivní řešení problému je pro hráče násilných her akceptovatelnější než pro nehráče
- ❖ pokles sociální inteligence (zhoršená schopnost nekonfliktních řešení)
- ❖ snížení schopnosti empatie, ochoty pomáhat → nezájem o okolí až izolace
- ❖ zhoršená schopnost chápání morálních a etických hodnot
- ❖ hraní může vést ke psychické závislosti

Pozitiva:

- ❖ rychlejší reakční časy a lepší koordinace očí a ruky
- ❖ lepší manipulace s netextovými informacemi
- ❖ ve srovnání s ostatními se hráči nebojí selhání a mají větší tendenci opakovat v případě omylu
- ❖ on-line hry rozvíjejí schopnost komunikace a týmové spolupráce (často ne však s okolím, ale jen s jinými hráči)
- ❖ hry se prosadily jako výborný doplněk léčby popálenin, onkologické léčby a dlouhodobých hospitalizací

V každém případě si myslím, že i přes to, jak může hraní her on-line (i off-line) připadat svým hráčům zábavné nebo uvolňující, měli by kontrolovat zejména čas, který u nich stráví a stejně jako v případě internetu i tento čas nebo jeho část se pokusit využít hodnotněji. Podstatné je **předcházet závislosti** za účelem snížení rizika negativních psychických (popřípadě fyzických) a sociálních vlivů hraní. Uvědomění si své závislosti je důležitý začátek pro nápravu vzniklé situace. Samozřejmě všude existují výjimky a tak i závislý hráč může se svým okolím mimo čas, kdy hraje, normálně komunikovat, nicméně dopady závislosti se mohou s postupem času prohlubovat. Opět zde můžou mít důležitou úlohu rodina a přátelé, v těžších případech psychologové.

Závěr

Ve své absolventské práci jsem se zabýval některými otázkami soudobého internetu a jeho použitím v oblasti sociálně-psychologické.

V teoretické části jsem nastínil zejména vybrané otázky soudobého internetu z pohledu sociologie (zde jsem poukázal na vliv internetu na společnost v celosvětovém měřítku i na vliv na menší skupiny jako je třeba stát) a psychologie (zaměřil jsem se na motivace k použití internetu, anonymitu, identitu, prostředí na internetu, vztahy a emoce na internetu, komunikaci na internetu a vliv internetu na jedince). Podkladem pro tuto část byly zejména odborné knihy z různých oblastí, které se rozebíraných témat týkaly, dále články z časopisů a internetu, v některých případech jsem použil myšlenky lidí, se kterými jsem vedl rozhovor.

Průzkumný dotazník analytické části, který má k praxi asi nejbližší, obsahuje některé zajímavé výsledky ohledně vlivů internetu. Analytická část proto byla podkladem nejenom pro část teoretickou, ale i návrhovou. Průzkum a vyhodnocení výsledků jsem realizoval během několika týdnů, počet respondentů, kteří korektně vyplnili dotazník, dosáhl počtu 131.

V poslední části práce jsem se snažil poukázat na některá významná soudobá témata internetu. Jedno z nich byla cenzura a svoboda slova na internetu. Zde je dle mého názoru nutné rozlišovat „pozitivní“ a „negativní“ internetovou cenzuru, přičemž v praxi je pravděpodobně nejvíce zastoupena ta „negativní“, zejména pak ze strany státu. Naznačil jsem také některé praktiky, které jsou díky nařízením vlád prováděny. U tématu závislosti na internetu jsem se snažil poukázat na její negativní dopady a nastínil možnosti jejího odstranění, stejně jako u tématu hraní her on-line, které může mít v některých případech negativní účinky taktéž.

Tuto absolventskou práci v budoucnu nabídnu internetovým uživatelům a pokusím se tedy co nejvíce šířit poznatky a myšlenky, které práce obsahuje. Doufám proto, že její čtenáři budou moci přehodnotit svůj postoj k internetu, a to vždy správným směrem.

Resumé

Název mé absolventské práce je „K některým otázkám soudobého internetu a jeho použití v oblasti sociálně-psychologické.“ Toto téma jsem si vybral, protože se zajímám o současné problémy internetu a myslím, že je toto téma velmi aktuální.

V teoretické části jsem se pokusil naznačit některé základní termíny internetu, sociologie a psychologie. Dále poukazuji na vybrané otázky internetu z pohledu sociologie a psychologie.

Praktická část je založena na průzkumném dotazníku, který zjišťuje některé sociální a psychické vlivy internetu.

Poslední část se skládá z kapitol „Cenzura a svoboda slova na internetu“, „Závislost na internetu“ a „Hraní her on-line“.

Věřím, že tato práce bude v budoucnu použitelná pro internetové uživatele, protože si myslím, že by každý měl znát pozitivní a negativní stránky internetu.

Resume

The name of my thesis is „On some questions of contemporary Internet and its use in social-psychological sphere“. I have chosen this issue because I am interested in present problems of Internet and I think that this theme is very actual.

In the theoretical part I have attempted to indicate some basic terms of Internet, sociology and psychology. Then I refer to some chosen questions of the Internet from view of sociology and psychology.

The practical part is based on expration questionnaire, which identify some social and psychical influences of the Internet.

The last part consists of chapters „Cenzorship and freedom of speech on Internet“, „Addiction to the Internet“ and „Playing games on-line“.

I believe that this thesis can be useful in the future for Internet users because I think that everyone should know about positive and negative faces of the Internet.

Seznam použité literatury

KNIHY

1. BURIÁNEK, Jiří: Sociologie, 2. vyd. Praha: Fortuna 2001, ISBN 80-7168-754-5
2. CUIN, Charles-Henry, GRESLE, François: Dějiny sociologie, 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) 204, ISBN 80-86429-33-4
3. FOX, Jeremy: Chomsky a globalizace, 1. vyd. Praha: TRITON, 2003, ISBN 80-7254-367-9
4. GIDDENS, Anthony: Sociologie, 1. vyd. Příbram: PBTisk, 1999, ISBN 80-7203-124-4
5. JEDLIČKA, Richard: Psychosociální vývoj dítěte a jeho poruchy z hlediska hlubinné psychologie, 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta, 2001, ISBN 80-7290-070-6
6. KRAS, Pavel: Internet v kostce – Vyhledávání informací, nakupování, domácí bankovníctví, elektronická pošta, 1. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment, 2001, ISBN 80-7200-493-X
7. LAUCKEN, Uwe, SCHICK, August, HÖGE, Holger: Úvod do studia psychologie, 1.vyd.: ISV, 1999, ISBN 80-85866-41-2
8. LEARY, Timothy: Největší hity Timothyho Learyho 1, 1. vyd. Olomouc: Votobia, 1996, ISBN 80-7198-120-6
9. MACKOVÁ, Petra, MÁLEK, Tomáš: Jak se seznámit a získat přátele na internetu, 1. vyd. Praha: Otakar II., Michal Zítko, 2000, ISBN 80-86355-10-1
10. NAKONEČNÝ, Milan: Základy psychologie, 1. vyd. Praha: Academia, 1998, ISBN 80-200-1290-7
11. RYBKA, Michal, MALÝ, Ondřej: Jak komunikovat elektronicky, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2002, ISBN 80-247-0208-8
12. ŠMAHEL, David: Psychologie a internet, 1. vyd. Praha: TRITON, 2003, ISBN 80-7254-360-1

13. ZEDNÍČEK, Rostislav: Internet Explorer 5.5, 1. vyd. Praha: Grada Publishing 2000, ISBN 80-247-9019-X

TIŠTĚNÉ ČASOPISY

14. PROCHÁZKOVÁ, Marcela: Internet v Tibetu na čínský způsob, Tibetské listy č. 24, 1. vyd. Praha: Občanské sdružení Lungta, 2004, ISSN 1212-4354
15. RYBKA, Michal: Psychologie hraní, Level č. 135, 1. vyd. Praha: Vogel Burda Communications, s.r.o., 2006, ISSN 1211-068X
16. VOKŮRKOVÁ, Lenka: Podrobný přehled platů v IT; IP telefonie vstupuje do mobilního světa, Computerworld č. 8/2006, 1. vyd. Praha: IDG Czech, a.s., 2006, ISSN 1210-9924

ČLÁNKY NA INTERNETU

17. <http://aktualne.centrum.cz/ekonomika/nove-technologie/clanek.phtml?id=75298>
18. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Internet>
19. http://technet.idnes.cz/sw_internet.asp?r=sw_internet&c=A050330_113519_sw_internet_brz
20. <http://www.internetworldstats.com/stats.htm>
21. <http://www.lupa.cz/clanky/prilis-nakladna-internetova-neutralita/>
22. <http://www.novinky.cz/internet/71364>
23. <http://www.novinky.cz/internet/73748>
24. <http://www.novinky.cz/internet/74254>
25. <http://www.novinky.cz/internet/75015>
26. <http://www.novinky.cz/internet/76367>
27. <http://www.novinky.cz/internet/76798>
28. <http://www.novinky.cz/internet/80617>
29. <http://www.novinky.cz/koktejl/78914>
30. <http://www.novinky.cz//06/75/97.html>

Seznam tabulek a vyobrazení

Tabulka č. 1:	Používání internetu ve světě a populační statistiky	15
Obrázek č. 1:	Mapa internetu v roce 1987	11
Obrázek č. 2:	Auguste Comte, zakladatel sociologie	12
Obrázek č. 3:	Lidský mozek	13
Obrázek č. 4:	Některé možnosti připojení k internetu	19
Obrázek č. 5:	Dr. Timothy Leary, psycholog propagující nové PC technologie	23
Obrázek č. 6:	Logo z homepage Hofyland.cz	28
Obrázek č. 7:	Vint Cerf, spoluautor protokolu TCP/IP	49
Obrázek č. 8:	Logo z homepage Electronic Frontier Foundation	51
Obrázek č. 9:	Ukázka prostředí hry World of Warcraft III	57
Grafy č. 1-15:	Grafy k otázkám analytické části	30-46

Seznam příloh

Příloha č. 1: Slovníček důležitých pojmů vztahujících se k internetu

Příloha č. 2: Průzkumný dotazník pro analytickou část

Příloha č. 3: První vyhledané fotografie Tiananmen přes Google.com

Příloha č. 4: První vyhledané fotografie Tiananmen přes Google.cn

Příloha č. 1

Slovníček důležitých pojmů vztahujících se k internetu

- ❖ **Diskusní fóra (či servery)** – virtuální skupiny diskutující na určité téma, obecně jsou většinou z hlediska úrovně komunikace uživatelů a vyměňovaných informací na vyšší úrovni než chat
- ❖ **E-mail** (elektronická pošta, často je tento termín uživateli zkracován na „mail“) – služba internetu pro „zasílání dopisů“ přes internet
- ❖ **Homepage** – domovská internetová stránka organizace či jednotlivce
- ❖ **Chat** – mezinárodně používaný termín pro „internetový pokec“, uživatel se připojí pod svým **nickem** (internetovou přezdívkou) do **chatroomu** (místnost, klub) k dalším uživatelům, kteří si vybrali tento chatroom dle jeho názvu či tématu chatu. Pro chat byl zaveden protokol IRC. V současné době se ovšem daleko více rozšiřuje využívání "webchatů". Ty jsou založeny na protokolu HTTP a texty jsou zobrazovány s automatickou pravidelnou aktualizací stránky
- ❖ **ICQ** – je protokol pro **IM** – Instant Messaging (komunikaci dvou či několika mála uživatelů formou zasílání krátkých zpráv) a zároveň komunikační software (lze ho však použít i pro přenos dat či hlasovou komunikaci pomocí mikrofону); podporují ho programy pro IM např.: ICQ, Miranda IM, Trillian, Odigo, Kopete, atd.
- ❖ **IRC** (Internet Relay Chat) – je chatovací síť nebo protokol. *IRC* vznikl v roce 1988 ve Finsku a byl jednou z prvních možností realtime komunikace po internetu, ve své době propojoval výrazný podíl internetových uživatelů. *IRC* tak částečně stojí u zrodu "internetového chatování"
- ❖ **IM (Instant Messenger / Instant Messaging)** – systém pro rychlé zasílání a přijímání zpráv, např. ICQ, IRC, AIM, Jabber, MSN Messenger, Yahoo Messenger

- ❖ **Microsoft Windows** – operační systém (OS) společnosti Microsoft Corporation, v současné době nejpoužívanější operační systém s nejpoužívanějším internetovým prohlížečem Internetem Explorerem; největší konkurencí Microsoft Windows je UNIX/Linux a Mac OS
- ❖ **Online (on-line)/offline (off-line)** – režim připojení k internetu, diskusní skupině, chatu nebo komunikačnímu programu je „online“; jeho opakem je režim „offline“ tedy nepřipojení – v tomto režimu je ale možné prohlížet již dříve do počítače staženou poštu či webové stránky
- ❖ **Prohlížeč webových stránek** (anglicky „browser“) – program, pomocí něhož lze prohlížet WWW stránky; nejpoužívanější a nejznámější prohlížeče jsou: Internet Explorer, Mozilla Firefox, Mozilla, Opera, Netscape, Safari, Konqueror
- ❖ **Spam** – nevyžádaný e-mail, nejčastěji s reklamním obsahem a posílaný na velké množství e-mailových adres – jeho posílání je často ilegální a hlavně neetické
- ❖ **Surfování** – prohlížení internetových stránek, přechody z webu na web
- ❖ **Uživatel internetu** (anglicky „user“) – fyzická osoba, jejíž počítač je připojen k internetu a s jehož pomocí aktivně využívá některou z jeho služeb
- ❖ **WAP (Wireless Application Protocol)** – neboli protokol bezdrátového přenosu, umožňuje přístup k internetu přes mobilní telefon, uživatel může na displeji svého mobilu otevírat stránky webů zvláště uzpůsobených pro WAP
- ❖ **Web** – internetová stránka / internetové stránky či jejich síť, které jsou propojeny odkazy (spojují internetové stránky) a tvoří jeden logický celek; uživateli internetu je tento termín někdy používán jako synonymum pro internet
- ❖ **WWW (World Wide Web)** – nejoblíbenější internetová služba umožňující prohlížení internetových stránek (surfování) uživatelem

Příloha č. 2

Průzkumný dotazník pro analytickou část

PRŮZKUMNÝ DOTAZNÍK

absolventské práce

K některým otázkám soudobého internetu a jeho použití v oblasti sociálně-psychologické

(Kryštof Doležal, V 3. A, 2005/2006)

Tento dotazník je součástí mé absolventské práce a výsledky průzkumu budou základem zpracování části této práce. Na otázky prosím odpovězte pravdivě. Průzkum je zcela anonymní – nemusíte se proto podepisovat. Dotazník je určen pouze osobám, které mají přístup k internetu a využívají ho (libovolně často – doma, ve škole, v práci). Dotazník existuje ve dvou verzích: ve verzi vytištěné a jako on-line verze na internetu k dispozici uživatelům největšího diskusního serveru ČR (formulářová aplikace, jejíž výsledky jsou mi zasílány na e-mail.)

Děkuji za vyplnění a navrácení (či odeslání) dotazníku.

- (1) **Vaše pohlaví:** muž žena
- (2) **Váš věk:** do 18 51 – 65
19 – 35 66 a více
36 – 50
- (3) **Vaše vzdělání:** základní ukončené střední vzdělání
ukončená VOŠ titul Bc., Mgr. či Ing.
doktorát jiné – jaké ?
- (4) **Jak často se připojujete na internet?**
méně než několikrát měsíčně 2-3x týdně
několikrát měsíčně (2-5x) 4-7x týdně

(5) **Jak dlouho jste průměrně připojeni na internet za 1 den? (odhad)**

méně než 30 minut	☐	5 – 8 hodin	☐
31 minut – 1 hodinu	☐	8 – 11 hodin	☐
1 – 2 hodiny	☐	11 – 14 hodin	☐
2 – 5 hodin	☐	déle	☐

(6) **K čemu používáte internet? (odpovídá-li pravdě více možností, zaškrtněte je)**

- komunikace (e-mail, ICQ, IRC, chaty, diskuze, i jiná komunikace)
- zaměstnání (použití internetu pro placenou práci)
- vyhledávání informací
- zábava, seznamování, multimédia
- internetové bankovníctví a podobné služby
- bezcílné brouzdání (surfování) po webech
- něco jiného – co?

(7) **Váš vztah k internetu:**

- převážně kladný převážně záporný nevím

(8) **Nejste-li on-line (na internetu), přemýšlíte, co budete dělat
příště, až budete?**

- ano ne

(9) **Zhorší se vám nálada potom, co se musíte odpojit od internetu?**

- ano ne

(10) **Trávíte na internetu stále větší množství času?**

- ano ne

(11) **Máte více přátel na internetu nebo mimo něj?**

- na internetu mimo něj

- (12) **Chtěl(a) jste zkrátit dobu, po kterou jste na internetu, ale nepodařilo se vám to?**
ano, chtěl(a) jsem zkrátit tuto dobu ⇒ a) nepodařilo se
b) podařilo se
c) nezkoušel(a) jsem to
nechtěl(a) jsem zkrátit tuto dobu
- (13) **Omezil(a) jste kvůli internetu některé své zájmy?** ano ne
- (14) **Omezil(a) jste kvůli internetu kontakt s přáteli či rodinou?**
ano ne
- (15) **Hrajete počítačové hry off-line (bez připojení k internetu)?**
Pokud ano, kolik u hraní strávíte času?
ano ⇒ a) méně než 1 hodinu týdně
b) 1 - 7 hodin týdně
c) 1 - 2 hodiny denně
d) 2 - 4 hodiny denně
e) 4 - 8 hodin denně
f) déle - jak dlouho?
- ne
- (16) **Hrajete počítačové hry on-line (přes internet)?**
Pokud ano, kolik u hraní strávíte času?
ano ⇒ a) méně než 1 hodinu týdně
b) 1 - 7 hodin týdně
c) 1 - 2 hodiny denně
d) 2 - 4 hodiny denně
e) 4 - 8 hodin denně
f) déle - jak dlouho?
- ne

Příloha č. 3

První vyhledané fotografie při zadání Tiananmen přes Google.com

Příloha č. 4

První vyhledané fotografie při zadání Tiananmen přes Google.cn

